

Audient verba mea quoniā potuerunt
sicut crassitudo terre erupta est sup̄ ter-
ram.

Audiet aure obediētie et acceptabūt (ver-
ba mea) euāgelica et cōuertent ad christū (quo-
niā) ipsa verba mea (potuerūt) id est poten-
tiam habent et pualuerūt verbis eorū. pualuit
enim verbū dei in sapientibz et iudicibz mul-
tis vnde secutū est qd martyrio coronati eccle-
siam fruge virtutū secundiorē reddiderūt (et si-
cut crassitudo) seu pinguedo (terre) latens sub
eius superficie (erupta est) sursum et dispersa (su-
per terrā) et preualens fertilitatē pducit et fru-
ctum. nam sicut de rebus cōtemptibilibz et ab-
iectis quādam pinguedinē accipit terra sic
ex eo qd cōtempnit hic mundus accepit cras-
situdinē sancta ecclesia vt inde seges eius fer-
tilis pullularet.

Dissipata sunt ossa nostra secus infer-
num: qz ad te dñe dñe oculi mei ī te spe-
raui nō auferes aīam meam

Dissipata sunt id est a sua fortitudine disso-
luta et tribulationū et tentationūz vehemen-
tia (ossa nostra) id est interiora et fortiora no-
stra seu virtus mentis nostre que p ossa in qui-
bus robor corporis est designatur (secus) id ē
prope (infernum) tanquam simus in pcinctu
intransiendi infernum: dicta autem fragilitate ho-
minis ad diuina remedia cōfugit ecclesia di-
cens sed (quia ad te dñe: dñe) verissime et eter-
ne qui es spes et fortitudo mea sūt (oculi mei)
interiores tanquam ad p̄torem et adiutorē
meum directi et in te fixi. plus figo oculos in
pmiis tuis q̄ in p̄secutorum minis. noui enī
quid pro me passus sis et quid pmiseris et per
hec secure (in te speraui) non in alio et ideo (nō
auferes). i. auferri pmittas per culpam a te vlt
a bonis tuis (aīam meam) et si corpus patiar
Auus sum tu me salua: hoc ideo petit qz scie-
bat multos aduersis cedere. Nō auferas aī-
am sed potius.

Custodi me a laqueo quem statuerunt
mibi: et a scandalis opantiū iniquitatē.

Custodi me a laqueo quem statuerunt mi-
hi. i. a deceptōne quam mibi pretenderūt illi
qui me p̄secuti sunt. hoc est ab occultis insi-
dijs vbi esca ducit ad laqueum (et a scandalis
operantiū iniquitatem). i. a manifestis pertur-
bationibz et nequicijs in dictis vel factis. pec-
cantes enim aperte dant alijs offendiculū et
occasionem ruine. per laqueos et scandala no-
tat totius mūdi mala. laquei enī sunt blādi ne-
fas scz carnis desideria et amor seculi et si per

hos diabolus nō proficit ad perturbatōes et
scandala se cōuertit que per inquietos mouet:
De inquā custodi sed

Cadent in rhetiāculo eius peccatores:
singulariter sum ego donec transeam.

Cadent in rhetiāculo eius scz diaboli vel
iniquitatis id est in insidijs paratis ad capien-
dum homines sicut rhere ad capiendū feras.
(peccatores) de vicio in viciū ruentes qui vs-
qz eo sunt peccatores vt sic vitam istāz ament:
qz eam vite eterne p̄ponant. **E**t merito cadent
qui enim amat alteri inferre piculum peribit
in illo. **Q**uod autē dixit laqueum hoc nūc vo-
cat rhetiāculū. laqueum scz quia ligat: rhetiā-
culū qz vero retinet. et cum talibus nō vult iste
combinari vnde addit (singulariter sum ego)
qui in vna spe subsisto consortia eorum fugi-
endo et consensum cum eis nō habendo et sic
dolos caueo (donec) vt viator (transeā) inof-
fenso gressu huius mūdi viam. **E**t (donec trā-
seam) de p̄nti vita ad sc̄torū requiē et de spe ad
speciē vel in p̄sona christi secutus ait (singula-
riter sum ego) tpe passionis (donec transeā) de
hoc mundo ad p̄tē. **S**olus remaneo. solus
patior. discipuli defecerūt fugerunt et me solū
reliquerūt et vnum solū latronē lucratus sum
hinc est qd ipse ait. **N**isi granū frumenti etc. **S**i
autē mor. etc. **E**t iterū cum exaltatus fuero.

Oratio.

Pone dñe custodiā ori nostro ne inania p-
feramus vt miscdia tua correpti ab omibz ini-
quitatū scandalis p̄tegatur. Per dñm.

Psalmus de oratione christi vel fide-
lis in magna afflictione positi p sua libe-
ratione ab omni malo et tribulatōe.

p̄s. Cxli.

Voce mea ad do-
minū: clamaui: voce mea ad dñm
deprecatus sum.

Auctor psalmi p̄pheta dauid. **T**itulus in-
tellectus dauid cum esset in spelunca oratio et
est sensus hic est intellectus dauid id est totius
christi quē habuit cum esset in spelunca id est
in hoc seculo vel in carne vlt in sepulchro et est
hic oratio ad quam monet. **Q**ui ergo in p̄ce-
denti psalmo clamauit hic etiam in p̄sona to-
tius christi quasi de spelunca ad dñm clamat
Dateria: oratio p liberatōe ab omni malo et
tribulatōe. **I**ntentio: monere ad orandū inter
mala huius mundi et picula. **S**ententia in ge-
nerali p̄phā in isto psalmo in p̄sona christi vel
cuiuslibet fidelis in magna afflictōe existens

explicat corā deo anxietatē animi sui petendo deuote ab eo diuinitus liberari vt sic p̄fessio-
ne laudis diuine possit libere dñō p̄fiteri. orat
enim hic ch̄rist⁹: orat corpus ch̄risti qđ est ec-
clesia. Sententia in speciali. **A**it ergo p̄pheta
prius in p̄sona corporis ad deum clamantis.
(Vocē) interiori et cordis nō strepitu labioꝝ
et oris (mea) nō aliena sicut illi qui p̄ vicarios
seruiunt in ecclia vnde quidā. **S**i nō vis ha-
bere vicariū in p̄mio nō habear vicariū in
labore et merito (ad dñm) tantū patronū non
ad aliq̄ aliū (clamaui) ex affectu cordis nō
remisse orauī. **E**nde q̄ multi clamant nō orā
do ideo clamorē suū exponit dicēs (voce mea
ad dñm dep̄catus sum) sc̄z p̄ depulsiōe tribu-
lationis mee ac si diceret clamor meus ipse est
dep̄catio mea ipse est affectus cordis mei. **A**li-
ter enī non sonat in aure dei. Deinde amplius
orōis sue deuorōz insinuans subdit. et adhuc

Effundo in cōspectu eius orōnem meā
et tribulationē meā ante ip̄m p̄nūcio:

Effundo) copiose vt fontem purū et cū la-
chrymis (in cōspectu eius) sc̄z dñi solius non
hoīm (orōnem meam) et p̄ccem. **E**rgo in se-
creto cordis et in abscondito cōsciētie funde
p̄ccem tuam vbi solus videt ille qui remunerat
(et tribulationē meam). i. cordis amaritudinē
(ante ip̄m). i. intus in p̄scientia et in corde vbi
videt ipse (p̄nūcio) narrando meas angustias
ad impetrandū cōsolationem aliquā cōtra
eas. quia plus sonat in auribus dei cōmū cor-
dis tribulatio q̄ ore plata dep̄catio. **E**t hoc
facio dicit ecclia.

In deficiendo ex me spiritus meū: et tu
cognouisti semitas meas.

In deficiendo ex me spiritū meum). i. dum
deficit a me spūs meus. **N**on enī potest spūs
noster p̄ficere in deū nisi prius deficiat in no-
bis. **Q**ui tūc deficit qñ ab amore sui totus ver-
titur in amorē dei. **E**t ne hoīes audientes spi-
ritum eius defecisse putent eum deiectū addit
cōuertens sermonem ad dñm (et tu cognoui-
sti) et approbasti (semitas meas) sc̄z vias iusti-
cie et p̄ceptorū p̄ quas illis nō videntib⁹ eas
et cadētib⁹ ambulo securus. **A**c si diceret: **S**i
illi putant me deiectū quia spūs meus defecit
tu tamen me stantem vides cuius spūs me vi-
uificat. **E**t q̄ omnes qui p̄cē volunt viuere in
ch̄risto p̄secutionē patiunt recte subiungit.

In via hac qua ambulabam: absconde-
runt laqueum mihi.

In via hac) sc̄z fidei et legis ch̄risti (q̄ am-
bulabam) innocenter viuendo (absconderunt)

id est abscondere moliti sunt aduersarij mei (la-
queum mihi) sc̄z deceptōis ad me capiendū
sicut auis capitur laqueo. dicuntur in hac via
abscondere laqueū non scđm veritatē quia et
ip̄i extra viam sunt et hec via nō suscipit in se
laqueū nec scandalū sed scđm votū seu cupi-
ditatem et opinionē ip̄soꝝ. **I**llud vero qđ ali-
bi dicitur. iuxta iter scandalū posuerūt mihi.
scđm veritatē p̄nunciatur. non finit eos ch̄ris-
tus in via ponere ne non sit qua eamus. finit
tū eos ponere iuxta viam vt de via nō decline-
mus. **I**llis autē sic faciētib⁹ ego p̄ntia p̄tēns
Considerabā ad dexterā et videbam: et
nō erat qui cognosceret me.

Considerabā ad dexteram). i. respiciebā ad
eternā (et videbam) ip̄am dexterā vbi futurus
eram et om̄ia tolerabā. **D**extera enī hic vitaz
significat eternā sicut sinistra solet designare
vitam p̄ntem. illi autē nō videbant quia tñ si-
nistrā attendebant. et ideo subiungit (et non
erat qui cognosceret me) sc̄z q̄ p̄ dextera pate-
rer. nō enim habebant oculū cordis vt videre
possent eccliam habentē pulchritudinē mo-
rum et decorē virtutū nam si cognouissent for-
sitam amarent et imitarent. q̄ vero nō cogno-
scebant ideo odiebant et p̄sequebant. **E**t licet
p̄secutores absconderent laqueū mihi et me p̄-
sequerent tñ nō fugi dicit ecclia immo.

Perijt fuga a me: et nō est qui requirat
animā meā.

Perijt fuga a me) id est nō fugi: ab illo enī
fuga perit qui nō fugit a duob⁹ autē fuga pe-
rit sc̄z a concluso qui nō potest et a forti qui nō
vult. **E**t est fuga corp̄is quam dñs quandoq̄
p̄mittit dicens. **S**i vos p̄secuti fuerint in vna
ciuitate fugite in aliam. et est altera que fit ani-
mo quam dñs vitupat dicens. **P**ercennari⁹
videt lupū et fugit: fugit vero nō mutando lo-
cum sed subtrahēdo solatiū. **E**t talis fuga pe-
rit ab isto q̄z nunquā fugit animo (et non est)
de illis p̄sequentib⁹ (qui requirat animā meā)
ad imitandū sed ad occidendū. **Q**uerit enim
aut a p̄secutorib⁹ aut a dilectorib⁹. positus er-
go in tanta tribulatōe subiūgit **I**ta mihi et iō.

Clamaui ad te dñe: dixi tu es spes mea
portio mea in terra viuentiū.

Clamaui ad te dñe) tanquāz longe positus
p̄ liberatōe. **C**lamor noster ad deū ip̄e est affe-
ctus cordis nostri et desiderij (dixi) positus in
tribulatōe (tu) et nō alius (es spes mea) b̄cū
hoc seculo sc̄z in terra morientū q̄z te ex om̄i-
bus eligo et ideo om̄ia tolero et (portio mea)
quam desidero quā expecto tu es non b̄cū sed

in futuro scz (in terra uiuentiu) et celesti para-
diso. Tunc erit res q̄ modo est spes. Tunc euz
videbim⁹ et possidebim⁹ quādo erit omnia in
omnib⁹ nobis. Interim vero clamam⁹ ad do-
minuz tanquā longe positi tanquā egentes et
miseri multis tribulationib⁹ et psecutionib⁹ af-
flicti. Unde et sub dī.

Intende ad deprecationē meā: qz hu-
miliat⁹ sum nimis.

Intende ad deprecationē meā qua malū a
me depelli precor et necesse est (qz humiliat⁹
sum nimis) i. valde intus et extra humiliat⁹ in
psecutōe humiliat⁹ in p̄fessione humiliat⁹ in
se inuisibiliter humiliat⁹ ab hostib⁹ visibiliter
nimis hūiliat⁹ sunt in hoc seculo serui dei sed
vnde nimis despicim⁹ in hoc seculo inde ni-
mis honorant⁹ in futuro. Et plerūqz ipsa mū-
di despectio reddit nobis deuz apiciū in tanto
sit nobis p̄pinq̄ior in prece quāto viciniorez
sumus ei in sustinenda p̄ christo despectione.

Et.
Libera me a p̄sequentib⁹ me: qz p̄forta-
ti sunt super me.

Libera me a p̄sequentib⁹ me) nō vt corpus
nō ruat sed ne illis me p̄formando anima pe-
reat. Ad hoc enim diabolus extra p̄ vasa sua
agit p̄secutionē corpis vt intus fiat ruina cor-
dis et necesse est vt liberes qz p̄fortati sunt sup
me) id est roborati sunt et p̄ualuerūt mibi in
fortitudine intm qd nō possum resistere. Cre-
uit enim p̄sequentiu numerus creuit malus ze-
lus: qz abundat iniquitas et frigidat charitas
ecce cōfortant⁹ qui p̄sequunt⁹ et nō est qui resi-
stat. Expectat dñs patientiā seruoz suoz et in-
terim certantib⁹ p̄parat coronā et p̄sequentib⁹
penam. Et ne liberationē corpis intelligeres
ideo addidit.

Educ te custodia animā meā ad p̄fite-
dum nomini tuo: me expectant iusti do-
nec retribuas mihi.

Educ de custodia animā meā) id est de p̄s-
sura mūdi huius vel corruptōe carnis in qui-
bus tanquā in carcere vel custodia tenet⁹ et an-
gustiat⁹ felix anima. Cupit enim dissolui et esse
cum christo et nō valere sed felix erit si interim
luget nam beati qui lugent qm̄ ip̄i p̄solabunt⁹
Educ inquit ad p̄fiteudū) id est vt p̄fiteat⁹ (no-
mini tuo) p̄fessione laudis p̄petue cum beatis
(qz me expectant iusti) scz sancti (donec retri-
buas mihi) premiū glorie cum ip̄is. Illi enī
qui iam sunt in anima glorificati expectant iu-
stos sequentes quantū ad corporū glorifica-
tionē omnes enim cōmuniter hanc recipiant

retributionem. In ista ergo custodia detenti
debemus esse vigilantes ne nos premat torpor
negligentie ne nos grauet somnus ignoran-
tie: pensemus quomō rei se habeant in carceri-
bus quantū gemāt flectant peniteāt de suis rea-
tibus quantū emendare velint si possint quā-
tum timeant et suspecti sint vt iudex veniat et re-
os ad p̄merita tormenta p̄trahat. Sic studea-
mus et nos in isto penali carcere mala nostra
deslere et penitendo punire. Misericors iudex
noster penitentiā nostrā libet⁹ suscipit et si nos
punimus ip̄e nō punit si nos nō parcim⁹ ip̄e
parcit. Vel in p̄sona christi possant omnia
accipi. Ip̄e enim cū penderet in cruce magna
voce ad p̄rem clamauit dicens. Dely hely zē.
et similiter ad eum deprecatus est. Effudit eti-
am offerendo patri suo simul orationē et pas-
sionem et ipsa tribulatio passionis magna ad
patrē est virtus oratiōis. In ip̄a quoqz tribula-
tione deficiendo inclinatio capite emisit spiri-
tum. et qz tunc impletū est qd de eius incarna-
tione et passione p̄dixerant scripture qd etia-
in illa voce intelligim⁹ qua dicit consumatus
est apte subiungit qz cognouit semitas eius id
est vitā et doctrinā eius approbauit. Absconde-
runt iudei laqueū christo inierūt enim p̄siliū
quomō eum dolo tenerent et occiderent. Con-
siderauit etia- in passione suos discipulos qui
ad dexteram eius erant quia eos vt ad dexte-
ram suam in iudicio sederent elegerat et vide-
bat si quis in fide remaneret et non erat qui
eum cognosceret alijs fugientib⁹ solus christ⁹
cōphensus est et ductus ad iudiciū et nullus
requirebat eum ad cōsolandū. Clamauit ad
dñm suum qz spes eius erat et pars in terra vi-
uentiu intendit ad deprecationē suam et eruit
eum a p̄sequentib⁹ ip̄m qui intm sup eum cō-
fortati sunt vt dei filiū crucifigerēt. Reduxit
de custodia id est de sepultura in qua custodie-
batur animā eius. i. carnē anime reddendā et
ceperūt p̄fiteri nomini eius qui ante blasphemabant.
Surrexit et ascendit in celum et sedet
ad dexterā patris quem expectant iusti donec
veniat ad iudiciū et retribuatis vitā eternā.

Oratio.

Deprecantes dñe voce humili maiestatem
tuam exposcim⁹ vt adiuta a te spe nostra por-
tionem cum electis tuis in terra uiuentiu sor-
tiamur. Per do.

Psalmus de penitentia et orōne ex-
istentis in graui p̄secutione et tentatio-
ne ac rogantis dominū vt sibi ferat au-
xilium.

Domine exaudi orationem meam: auribus percipe obsecrationem meam: in veritate tua exaudi me in tua iusticia.

Auctor psalmi propheta david. Titulus psalmus david. quando persequeretur eum filius eius. Et est sensus psalmus iste est david agens de eo quod significatum est tunc quando persequeretur eum filius eius absolon. David christum significat et corpus eius. absolon vero iudam vel persecutores aut prauos motus. Si cut ergo absolon david: sic iudas persecutus est christum sic et falsi fratres persequuntur ecclesiam sic quod illiciti motus animam et praua operatio vniu quibus vnde sicut in precedenti psalmo sic et hic a persequenti liberari petit. Specialiter autem in hoc psalmo est vox anime penitentis: dominum per remissione peccatorum exorantis pro eo quod persecutus est eam filius suus id est peccatum a se genitum. Materia: lamentabilis penitio existens in graui persecutione inimicorum vel tentatione illicitorum motuum seu operum. Intentio monere ad penitentiam et orationem. Sententia in generali propheta in isto psalmo in persona christi vel cuiuslibet fidelis existens in graui persecutione inimicorum visibilium siue invisibilium vel graui tentatione illicitorum motuum aut operum clamat ad dominum orans ut sibi ferat auxilium. loquitur autem propheta in persona totius christi nunc pro capite nunc pro membris. Sententia in speciali ad orandum ergo monens prius in persona corporis dicit. Domine exaudi orationem meam in appetendis utilibus et honestis (auribus) id est auditu elementie (percipe obsecrationem meam) in repellendis inhonestis et noxijs et nec verax et iustus appareas (in veritate tua) id est in veritate sermonis tui quo tu qui es veritas conuersis veniam spondes (exaudi me) non in meritis aut operibus meis sed (in tua iusticia) qua penitentibus et se accusantibus indulges et impiis iustificas. de misericordia enim est infusio gratie que facit penitere sed de iusticia est ut cum penitens fuerit ei parcat eum audiat et ne eum iudicet qui se iudicat et damnat. Unde subdit.

Et non intres in iudicium cum seruo tuo: quia non iustificabit in conspectu tuo omnis viuens.

Et non intres in iudicium id est ad disceptandum iudicialiter (cum seruo tuo) scilicet mecum id est non districte mecum agas in futuro quia seruus iustus sum et non punias me secundum rigorem iusticie misericordia ego: pacem quero (quia non iustificabitur

tur) id est iustus ex se appebit (in conspectu tuo) et coram te omnis viuens siue vita nature siue vitæ gratie siue etiam vita glorie nam et sancti magis de misericordia eius quam de meritis suis iusti et sancti sunt. stelle enim seu astra id est angeli non sunt mundi in conspectu eius. Et necesse est ut exaudias et liberes.

Quia persecutus est inimicus animam meam: humiliavit in terra vitam meam.

Quia persecutus est) aperte seu iure vel occulte insidiando (inimicus) scilicet diabolus vel homo iniquus (animam meam) inferendo persecutionem ut animam a iusticia separaret persecutus est plane et diabolus animam christi et iudas animam magistri. Et nunc ad persecutionem corporis christi idem diabolus manet iudas autem iude succedens humiliavit et deiecit quantum in se est (in terra) id est in terrenis (vitam meam) id est conat eam producere ad terram. Quia hoc nobiscum agit quis quis nos persequitur ut relicta spe celesti terrena sapiamus et persecutori cedentes terrena non celestia diligamus et queramus. Et.

Collocavit me in obscuris sicut mortuos seculi: et anxius est super me spiritus meus: in me turbatum est cor meum.

Collocavit me) inimicus quantum ad se et suam putationem (in obscuris) id est in tenebris vicio rum ut acquiescere opibus tenebrarum (sicut mortuos seculi). id est ceteros desperatos quos amor seculi separavit ab amore dei. Si quis peccans non agit penitentiam hic mortuus est seculi hoc ergo putauit inimicus quod non ago penitentiam pro peccatis (et anxius est super me) ad deum extensus et vitia miseria refugium querens (spiritus meus) dolens pro peccatis (et in me turbatum est cor meum) ad penitentiam et propter conscientiam quod peccauit. christus etiam pro nobis mortuus est in sepulchro tanquam in tenebris sicut mortuus seculi collocatus. Et anxius est in eo spiritus eius secundum illud. Tristis est anima mea usque ad mortem. Cuius etiam cor turbatum est hoc est apostoli quos vehementer tanquam cor dilexit in eius passione turbati sunt. Deinde loquitur corpus per animam.

Memor fui dierum antiquorum: meditatus sum in omnibus operibus tuis: in factis manuum tuarum meditabar.

Memor fui dierum antiquorum) id est ad memoriam redixi dies antiquos in quibus angelos et primos parentes aliosque purificatores pernuisti in quibus etiam innocentes a malis tribulati promissisti et inde timui sed ad consolationem meam (meditatus sum in omnibus operibus tuis) scilicet creationis recreationis et glorificationis et

(in facti manu tuaz meditabar) qz quecuqz bona facim? no nature dona sunt sed gre et in de p[ro]latione accepi. respice ergo co[n]ditor tue vite et substantie ac iusticie salutis auctore. meditare in facturis manu[rum] eius qz no solu[m] creatura sed et iusticia et quicquid in te boni est ad manu[rum] eius facturam inuenies pertinere et ab illo factu[m] esse ipse enim qui omnia quecuqz voluit fecit ipse est qui operatur in nobis et velle et operari p[ro] bona voluntate. Et cum videre omne bonu[m] esse a te dicit ecclesia.

Exaudi manus meas ad te anima mea sicut terra sine aqua tibi.

Expandi manus meas ad te in oratione formam crucis significans que est salus. **Vel** (expandi manus meas) i. dilataui affectu[m] vel opera que prius erant p[ro]tracta (et anima mea) que per se est (sicut terra sine aqua) et sitiens imbrem gratie ad fructificandu[m] (tibi) heret et tam compluas et sic faciat fructu[m] no[m]i[n]i mibi qui eam rigare no[n] possum sicut terra sine aqua sitit et que rit imbrem ita et anima mea desiderat et sitit te deum suum. Deum est sitire tuu[m] est irrigare. Complue ergo me ad faciendu[m] fructu[m] bonu[m] qz sine te nihil possum. Et qz sitio ideo.

Elucideret exaudi me d[omi]ne : defecit spiritus meus.

Elucideret (et cito exaudi me) o (d[omi]ne) et miserere mei qz enim differabas ad inflammandu[m] desideriu[m] ac si differet pluuiam ad inflammandu[m] sicut ideo iam da qz sitit anima mea. **Exaudi** inq[ui]s qz (defecit spiritus meus) id est qz no[n] sum superbus in quo eni vixit spiritus sanctus ille spiritus suo est superbus. Ideo impleat me spiritus tuus qz defecit meus. factus sum iam pauper spiritus fac me beatu[m] in regno celoz. Et qz no[n] sum superbus.

Non auertas facie[m] tua[m] a me: et filius ero descendenti in lacu[m].

Non auertas facie[m] tua[m] a me iam humili. auertisti a supbo et factus sum co[n]tributus red de humili vt sim p[ro]solatus (et) id est qz si quod absit auertas (simul ero descendenti in lacu[m]) id est in p[ro]fundu[m] maloz qz a quib[us] auertis eos in tenebras et p[ro]fundu[m] descendere dubiu[m] non est in hoc p[ro]fundu[m] p[ro]p[ter] cum vouerit p[ro]temnit et p[ro]fessio ab eo perit. Ille enim in p[ro]fundu[m] descendit qui etiam p[ro]fessionem perdit et sine spe venie peccare no[n] metuit. Talis non audit d[omi]ni dicente p[ro]p[ter]tini ad me et ego conuertar ad vos ne ergo in hoc p[ro]fundu[m] decida[m].

Audita fac mibi mane misericordiam tuam: qz in te speravi.

Audita fac mibi id est fac me audire (ma[n]e) id est celeriter et sine tardat[i]o[n]e (misericordia[m] tua[m]) vt eam cito in me experiar. **Vel** (mane) i. post noctem peccatoz vt p[ro]p[ter]ta[m] relaxes et misericordiam ostendas. **Vel** (mane) i. in exortu eterne dicis scz post finem seculi cum videbim[us] quod modo credimus (misericordiam tuam) dicendo veni te benedicti patris mei (qz in te) scz solo (speramus) et spem firmam posui qui no[n] deseris sperantes in te. Et quia no[n] sufficit sperare sed opus est et aliquid agere quod quia per me no[n] possum ideo p[re]co.

Notam fac mibi viam in qua ambulabo: qz ad te leuaui anima[m] mea[m].

Notam fac mibi viam docens me qd mibi sit appetendu[m] quid vitandu[m] (in qua ambulem) itinere recto ad patriam et a qua no[n] declinam et hac fiducia hoc peto (qz ad te) superu[n]i fontem per spem (leuaui) no[n] ad mundu[m] inclinauim[us] (anima[m] meam) vt per te illumine[m] et tua gratia impleat[ur]. Quia enim apud te est fons vite. tanq[ua]m vas ad fonte[m] anima[m] meam attuli et leuaui ad te imple ergo me. Et ideo.

Eripe me de inimicis meis d[omi]ne ad te co[n]fugi: doce me facere voluntate[m] tuam qz deus meus es tu.

Eripe me de inimicis meis scz visibilib[us] et inuisibilib[us] qz o (d[omi]ne ad te) patrem et patronu[m] qui es forte et securu[m] refugiu[m] (co[n]fugi) refutans quecuqz p[ro]p[ter]toze aliu[m] (et doce me facere voluntate[m] tua[m]) vt possim frangere voluntate[m] mea[m]. **Non ait doce me scire sed facere** scire enim et no[n] facere pena est magis q[uam] virtus (quia deus meus es tu) qui me creasti et recreasti cui totu[m] debeo qd sum. deus omniu[m] per potentia[m] meam per gratia[m] mea gloria mea vita mea hereditas: et ideo doce me vt magister meus qz non est mibi doctor aliud. **Claufula** istam docuit quidam religiosus alios semper ruminare p[ro] oratione scz doce me facere etc. Et vtiq[ue] doce bis me. Quia.

Spiritus tuus bonus deducet me in terram recta[m]: p[ro]pter nomen tuu[m] d[omi]ne viuifica bis me in equitate tua.

Spiritus tuus bonus deducet me viam rectam ostendendo et in via adiuuando (in terram rectam) scilicet viuentiuz in qua nihil est obliquu[m] quia spiritus meus malus deduxit me in terram p[ro]uersam et obliquam et quia occidit me peccatu[m] meum (p[ro]pter nomen tuu[m]) o (d[omi]ne) vt inde laudetur vel vt rem nominis tui impleas qd est iesus (viuificabis me) per spiritu[m] tuu[m] vita[m] scz gratia[m] p[ro] cuius virtute

venia ad vitam glorie et hoc (in equitate tua) id est in mandatis tuis omnia enim mandata tua equitas. q. d. qz perij in prauitate mea fac me vivere in equitate tua. **Uel** (in eqtate) et iusticia nō mea sed tua quem decet supplices viuificare quos demones vides ipetere. **Et** data venia.

Educes de tribulatōe animā meā: et in miscōia tua disperdes inimicos meos.

Educes de tribulatōe huius seculi et pñtis vite quasi de carcere (animā meā) in te solo sperantem. **Tota** vita presens sanctis viris est tribulatio etiā si pspereñt in hoc seculo et q̄diu in hoc seculo pegrinant tribulant etiā si terre na felicitate falciant qz nō habent hic mamētem ciuitatē sed futurā in celo requirūt pñtem miserā mēte calcant sed totis desiderijs ad celestem patriā anhelant (et in miscōia tua) non in mea iusticia vel merito (disperdes) hic (inimicos meos) visibiles et inuisibiles vt ptra me nō possint preualere.

Et perdes omnes qui tribulant animā meā: qm̄ ego seruus tuus sum.

Et in futuro iudicio (pdes) penis ppetuis deputando (om̄s qui tribulant) nunc (animā meā) et vitā tentationibz molestando vel iniurijs affligendo scz diabolū et om̄s obstinatos et merito disperdes et pdes om̄s illos meqz liberabis et saluabis (qm̄ ego seruus tuus) dedi tus et mancipatus tuo seruicio et ad nutū obediens tuo imperio quem ipi tribulant et pdere festinant.

Oratio.

Deus qui matutinā sacre resurrectionis tue audita fecisti iocunditatē cum ex inferno rediens replesti terrā gaudijs quam reliqueras in obscuris rogam⁹ potentie tue ineffabile maiestatem: vt sicut tunc cateruā apostolicā gaude re fecisti in anastasi ita hanc ecclīaz tuam miscōiam expansis manibz flagitante splendore celestis iubaris illustrare digneris. **Qui vi.**

Psalmus de gratiactōne p victoria et beneficijs exhibitis in tentatōe et pugna cum multis et varijs inimicis.

ps. Cxliij.

Benedictus domi nus deus me⁹ q̄ docet manus meas ad preliū: et digitos meos ad bellū.

Auctor psalmi ppha dauid. **Titulus** psalmus dauid aduersus goliā. **Et** est sensus psalmus iste est dauid pphete qui hic loquit in sua vel totius christi psona psalmus dico habet⁹ aduersus goliā id est cōtra goliā figurālē et spi

ritualē quia hic agit dauid de sua figurālē et christi mystica victoria et precat⁹ vt ille veniat qui diabolū vincat et suos liberet. **Dauid** enī qui figurālē vicit goliā significat christū qui spiritaliter vicit diabolū et docuit suos vincere. **Sicut** autē filijs israel exeuntibz de egypto occurrerūt bella in heremo sic exeuntibz de peccato occurrit p̄fictus cum diabolo. **In** prececedenti ergo psalmo egit de egressu a peccō p penitentia hic agit de bello cōtra hostiū instantiam. **Materia:** gratiā actio p beneficijs exhibitis in tentatōe et pugna. **Intentio:** monere ad gratiā actionē p victoria de hostibz psecuta. **Sententia** in generali ppheta in isto psalmo in psona cuiuslibet fidelis diuino adiutorio habita victoria in bello de hostibz visibilibz seu inuisibilibz surget ad laudē dei auxiliantis. **Sententia** in speciali dauid ergo nō in solecna de victoria sed humiliter gr̄as agens deo ait. (**B̄ndictus**) sit (dñs) rector (deus) creator omniū sed (meus) pprie cui me subieci et dedi qui me cum vicijs et inimicis pugnare et eis resistere docuit ideo subdit (qui docet manus meas ad preliū) quod fit de p̄pquo vt est in festatio carnis (et digitos meos ab bellum) qd fit a remotis vt est impugnatō mundi et demonis. **In** primo bello qd p manus corpori magis p̄pquas intelligit docet fugere. **In** secundo quod per digitos magis remotos viriliter resistere vel p manus operationē p digitos discretione ac diuisiones opatōnis et gratiā designat. **Deinde** ostendens hoc sibi esse ex gratia nō ex viribz suis subdit ipse est.

Miscōia mea et refugium meū: susceptor meus et liberator meus.

Miscōia mea inuocatōe et faciens misericordia in me cuius est p̄pū misereri et parcere. **Uel** (miscōia mea) id est qui dat vt misericors sim et sic vincā. qz de nullo sic vincit inimicus vt de miscōia que consistit in duobz scz in dando elemosinā et in dimittendo iniuriā. **Vnum** enī remediū est de tantis piculis euadendi vt dimittam⁹ sicut nobis dimitti volumus. et adiuuem⁹ in quo possumus alios: sicut et nos in quo nō possum⁹ cupim⁹ adiuuari (et refugium meū) quasi turris in omnibz periculis et aduersis (susceptor meus) tanqz pater misericordiaz et pius consolator ne cadam (et liberator meus) ab inimicis et omnibz malis ne in via heream. **Et**

Protector meus et in ipso speraui: qui subdit populū meum sub me.

Protector meus in insidijs et in bellis ne fe

fiat. **E**cce tot noibz appellat deus quot bñfici
orum eius sunt noia hec ergo bona fecit mihi
dñs (et) ideo (in ipso speravi) in omnibz labori
bus meis ⁊ prelijs ne cōfundar. (qui subdit
pplm meū sub me). i. motus animi rebelles vt
ratio dñetur in regno aie ⁊ desideria praua le
gi mentis nō repugnēt ne peream. habem⁹ in
nobis pplm aduersum illicitos motus ⁊ car
naliū desiderioꝝ et cogitationū tumultus quē
pplm nobis subiicit dñs qñ nos ei subiecti su
mus post tot aut bñficia cōsiderans misericor
diam dei erga hoīem admīrat⁹ et dicit. hec be
neficia homini dñs et o

Dñe quid est homo quia innotuisti ei:
aut filius hoīs qz reputas eum.

Dñe quid). i. cuius precij quanti meriti (est
homo) qui p se fragilis est ⁊ peccator (qz inno
tuisti ei). i. innotescere te ei voluisti p filij tui hu
manitatē ⁊ pñtiāz corpales. q. d. qui p se nihil
est p te dignū quid est: totūz enī qd est inde est
qz ei innotuisti et ad ei⁹ noticiā deuenisti (aut)
quid est scz p patione tui (filius hoīs) scz virgi
nis. i. homo christus (qz reputas eū) ac tantūz
facis et in tanta dignitate cōstituis. nō sic est
mat deus hoīem vt homo. homo enī qñqz ca
rius emit equū qz hoīem: deus aut ppiū filiūz
suū p hoīem tradidit ad mortē. Deinde post tan
tam grām cōsideratam reuertit⁹ ad fragilitatē
hūanam. Et qz dixerat qd est bō adiūgit.

Homo vanitati similis factus est: dies
eius sicut vmbra pretereit.

Homo) qui prius fuit veritati filis postea
peccando (vanitati filis factus est). i. nullius
momenti. in se vanū est enī oīne transitorium
qd de sua substantia cadens vt fumus euane
scit ita ⁊ hō tabescit. vñ subdit (dies eius). i. vi
ta eius momētanea (sicut vmbra) que subito
disparet (pretereit) scz velociter ppter eius fra
gilitatem. non enī habet firmitatem manendi
sicut nec vmbra. vñ apls. Que est vita nra va
por est ad modicum parens. Et Aug⁹. Quid
est viuere nisi de vita transire? Deniqz corpus
christi pugnans in hoc seculo inuocat adiu
torium dñi cum subiungit.

Dñe inclina celos tuos et descēde: tan
ge montes et fumigabunt.

Dñe inclina celos tuos). i. contempe hoībz
aplos ⁊ pdicatores vt inclinari ⁊ hūiliari di
cant ⁊ cōmendant alijs excellentiā tuā (et) per
eos (descende) in nonciā alioꝝ et (tange) timo
re tuo ⁊ grā (montes). i. supbos et elatōes terre
nas (et fumigabūt). i. fumū emittent confiten
do peccata sua cum cōpunctione lachrymo

sa sicut fumus excitat lachrymas et extorquet
Magnus fumus est iudiciū magni ignis et
magnum hospitē aduenisse significat: ita mens
interius p grāz attenta totā trinitatem ad men
tem venisse designat. **C**ōtra eos aut qui con
spirauerunt cōtra te et bonos.

Fulgura choruscatoꝝ ⁊ dissipabis eos
emitte sagittas tuas et turbabis eos.

Fulgura). i. clarifica ⁊ demonstra (choru
scationē). i. tue virtutis euidentia hoc est exer
ce ⁊ ostende terrentia ⁊ fulgentia miracula (et)
sic (dissipabis eos) ab inuicē ⁊ solue⁹ eoꝝ. pspi
ratio q erant colligati in malo qz crebris mira
culis terrā nil audebūt cōtra te ⁊ tuos (et emit
te) eos (sagittas tuas). i. pba tua ⁊ fmdes pe
neratiuos de pharetra sacre scripture (⁊ tur
babis eos) ad pñiam salutarē dicta tua feriat
eoꝝ eoꝝ vt turbent salubriter vulnerent ma
le sani vt sanent bene vulnerati. Deinde ppha
iū psona eccie scdm christi aduentū precatur.
q. d. Ita fac modo in fine autē.

Emitte manū tuā de alto: eripe me et li
bera me de aquis multis: et de manu fi
lioz alienoꝝ.

Emitte manū tuā). i. christū qui manus di
citur qz omnia p ipm facta sunt (de alto). i. de
celo vbi tecū est vt ad iudiciū veniat et p illam
manū (eripe me ⁊ libera me de aquis multis)
id est psecutionibz ⁊ tentatōibz impetuosis ma
gnisqz piculis i quibz me exercebas atqz exue
dum a sordibz voluebas. he sunt aque pñdis
ctionis a quibz eruit dñs suos (et de manu). i.
pñte (filiōꝝ alienoꝝ) nō vere filioꝝ scz demo
num ⁊ eoꝝ sequaciū qui sunt filij dei p creatio
nem sed alieni ab eo p rebellionē. Isti sunt.

Quoꝝ os locutū est vanitatē: et dexte
ra eoꝝ dextera iniquitatis.

Quoꝝ os locutū est vanitatē). pñtentes in
tpalibz beatitudinē (⁊ dextera eoꝝ). i. operatio
quam reputant dextera est (dextera iniquitatis)
et sinistra. qz opa sinistre reputant dextere trū
qz condemnat eis ⁊ os ⁊ manus hoc est scien
tiam qz vanitatis scientia est et opa qz sinistra
sunt dextera istis est sinistra. Silt et in illis q
opa spūalia faciūt intuitu mercedis tpalis bo
ni vero et pfecti opa nature necessaria ⁊ vsum
tpaliū referūt ad deū ⁊ eis sinistra est dextera ⁊
istis omnia sunt meritoria sed impfectis suffi
cit qd nō sunt demeritoria. Ita illi. Sed inter
verba ⁊ facta eoꝝ. **D**.

Deus canticū nouū cātabo tibi: in psal
terio tecacordo psallā tibi.

Deus) ego (canticū nouū cantabo tibi). i.

noui boīs scz canticū noui testamenti canticū de noua grā qđ nouo homini christo cōgruit per quē etiā omnia innouant. **S**ed ne putes grām a lege discedere. post canticū nouū subiungit in psalterio decacordo psallā tibi). i. in lege et impletōe decē pceptoz ibi tibi psallam ibi tibi opabor: ibi tibi gaudebo: ibi tibi cāti- cum cantabo: cum pcorādia charitatis. qz plenitudo legis est charitas qua qui caret psalterium portare potest cantare nō pōt.

Qui das salutē regibz qui redemisti dō suū tuū: de gladio maligno eripe me.

Qui das salutē regibz) vel terrarū vel animarū vel corporoz sed nō tenebrarū. **T**u es enī tantus ac talis rex vt alij reges nō possint saluari nisi p te. tu es rex regū et dñs dñanū (qui redemisti). i. tanquā redemptū liberasti a malis (dauid seruū tuū) de gladio saul et golie. redemisti quoqz christū tuū totū. s. caput de gladio diaboli et iudeoz et membra de puaricatōe prima. **S**ilr etiā (de gladio maligno) boīs vel demonis. i. mortifera p̄suatione eoz quoz lingua est gladius acutus (eripe me) ne mihi valeat nocere.

Et erue me de manu filioz alienoz q̄rū os locutū est vanitatē: et dextera eoz dextera iniquitatis.

Et erue me de manu). i. p̄tate (filioz alienoz). i. hoīm maloz q̄ sunt filij dei qz ad imāginē eius facti sed ab eo p p̄m alieni (quoz os locutū est vanitatē). i. mendaciū ad bonoz deceptionē (et dextera eoz) est dextera iniquitatis) est enī semp extensa ad operandū iniqua vel qz terrena habent p dextera hac repetitōe verborū reddit iniquos detestabiliores. **E**t q̄ sint isti qui hec faciūt exponit subdens.

Quoz filij sicut nouelle plantationes: in iuuentute sua.

Quoz filij) sunt (sicut nouelle plantatōes in iuuentute). i. nouitate (sua) qz abundant in filijs qui florent et sunt incolumes sicut nouelle plantatōes et tñ studiū exhibent nutrēdis filijs quantū agricolae impendūt plantandis nouellis et subiūgit etiā de filiabz. d.

Filie eoz composite: circūornate vt similitudo templi.

Filie eoz) sunt (composite) et (circūornate vt similitudo). i. ad similitudinē (templi) et cōparabiles eius ornatui. sunt enī curiose ornate auro gēmis serico et hmoi sicut templū solet ornari. Deinde subiungit de alijs p̄speritatibus et huius seculi felicitatibz que etiā ad votum succedunt eis.

Promptuaria eoz plena eructantia: ex hoc in illud.

Promptuaria) et cellaria (eoz) sic dicta qz inde pmunt victui necessaria sunt (plena) et abundant in omni q̄ sunt (eructantia). i. transfundentia ex nimia plenitudine et abundantia (ex hoc in illud). i. ita supabundant vt necessariū sit ppter copiam transferre aliqua de vno vase in aliud vel de vno loco in aliū.

Ques eoz fetose abundantes in egressibus suis: boues eoz et crasse.

Ques eoz) sunt (fetose). i. fetibz plene nō steriles et infecunde (abundantes in egressibz) et exiibz (suis) scz p̄mbo vel lacte et lana et hmoi que dicunt egressus vel exitus qz egrediunt et exeunt ab eis (boues eoz crasse) vt crassi vt sit generis cōmunis. i. pingues ocio nō macri laborē vt his que affluunt diuitijs vbi ostendit eos caducis rebz inherere et affluētia rerū gaudere. **E**t tāta felicitate sc̄li gaudēt q̄ apd eos.

Non est ruina macerie neqz trāsitus: neqz clamor in plateis eoz.

Non est ruina macerie). i. clausure muroz vt cito dissoluāt. **M**aceria p̄rie est q̄ de solis saxis sine cemento fit in vineis vel in hortis. s. adeo p̄speri sunt q̄ nec illa ruit eis. vt maceria accipit hic p muro vbi bis (neqz trāsitus) vbi hostes facilliter intrare possint et per p̄ns (neqz clamor) turbid⁹ vel tumult⁹ turbatōis q̄ interrumpat eoz quietē est (in plateis) sed par quieti per totū nihil aduersi eis p̄tingit. omnia p̄spera sunt. **N**ūc autē ergo felicitatez eoz que est dextera eoz. felicitas est plane talia possidere sed sinistra naz t̄p̄alis et corruptibilis est. **I**deo os eoz locutū est vanitatē dicentes in bis terrenis esse beatitudinē et dextera eoz dextera iniquitatis qz in dextera posuerunt qđ in sinistra habere debuerūt. **I**n dextera ponere debuerunt deū et eternitatē ibi dextera ibi esse debet desiderū n̄m. **S**inistra vtamur ad t̄p̄s. dexteram desiderem⁹ in eternū. **N**on autē isti ideo vani et iniqui sunt qz t̄p̄alibz abūdant sed qz.

Beatū dixerūt p̄lm cui hec sunt: beat⁹ p̄lm cuius dñs deus eius.

Beatū dixerūt p̄lm cui hec) p̄dicta (sunt) cui hec p̄tingunt p̄spera et a quo pellunt h aduersa licet sint miseri qz nihil est infelicius felicitate peccantiū. **I**sti filij alieni hoc dicentes locuti sunt vanitatē habentes t̄p̄alia que sinistra sunt p dextera id est pro beatitudine. his etiā abraham iacob et isaac abundauerunt sed sine amissione et dāmino iusticie. **Q**uia

hec p sinistra habuerunt. filij ergo alieni hoc dixerunt sed corpus christi et filij dei dicunt qd (beatus xps) solus (cui) dñs est volūtatē ille qui est (deus eius) p tate si qui obedit et seruit dño fideliter et deuote die ac nocte. **Beatus** plus est qui p omnibz diuitijs deū possessorē et possessionē habet. **Oratio.**

Doce nos dñe spiritualibz armis noxialibz culpis resistere ne vanitati mundane subiecti a tui iuris dñatione pellamur. **Per do.**

Psalmus de exhibitōe ad p̄tinuā dei laude ppter causam et rationē multiplicem merito ad hoc mouentē

ps. cxliij.

Exaltabo te deus meus rex et benedicaz nomi tuo in seculū: et in seculū seculi.

Auctor: psalmi ppha dauid. **Titulus** laudatio ipsi dauid. **Et** est sensus hec laudatio ficiipi dauid. i. christo qui de semine dauid natus est. **Ad** huius autē psalmi pconia sequētes psalmi p̄tinent qui cum isto septē sunt vt enī septē sunt psalmi p̄nie ita et septem sunt hic psalmi laudis diuine in quibz sufficiēter deus docuit quomō laudari velut ne quis in eius laude errare possit. **Materia:** allegatio rationū laudis diuine. hoc est: illa q̄ merito debet excitare mētem nostrā ad laudandū deū magnifice. **Intētio:** monere ad exhibendū hmoi laudem deo. **Snia** in generali: ppha in isto psalmo in psona ecclesie septiformi spiritu plene post omnia supradicta nunc in fine mltiplici de causa multipliciter deū laudat et ad hmoi laudē alios excitat. **Snia** in speciali ppha ergo in psona ecclesie laudē p̄mittit dicens. (**Exaltabo te**) .i. te notuz faciā et extollā laudando et p̄dicando o (deus meus) scz creator (rex) omnium et dñs. **Quid** enī tam laudare exaltare et b̄ndicere debemus q̄ deuz nostrū qui nos creauit. et regē nostrū q̄ nos spiritualiter regit et de nobis regnū suū in eternū facit et b̄ndicā nomini tuo) benedictōe gr̄az actōis et laudis. **Vel** (benedicaz nomini tuo) .i. quicqd boni faciā gratie tue ascribā in seculū p̄sens scz hic (et in seculū seculi) futurū scz in eternitate. lauda ergo pure modo deū si vis laudare in eternū. **Qui** enim hic nō incipit in futuro mut⁹ erit. **Deinde** qd dixerat exponit dicens.

Per singulos dies benedicā tibi: et laudabo nomen tuū in seculū et in seculuz seculi.

Per singulos dies .i. iugiter et assidue sine

intermissione sine in letis et tristibz (benedicā tibi) qz p singulos dies tua beneficia recipio siue ergo in donis siue in flagell⁹ p singulos dies benedicaz dñm scz vt moneris cum misericōditer dare cum dat et misericōditer auferre cum tollit q̄ tibi aut blandit dādo ne deficias aut corripiat exultantē ne peas (et laudabo nomē tuū) et te nō meriti meū nec me (in seculū) scz hic (et in seculū seculi) scz in eternū. qui enī hic p singulos dies deū laudat in eterno die p̄tinue laudabit. **Deinde** causaz laudis subdit. **Et merito** laudabo qz.

Magnus dñs et laudibilis nimis: et magnitudinis eius nō est finis.

Magn⁹ est (dñs) in essentia et p tate ac magnitudine nō molis sed infinite virtutis (et laudabilis nimis) .i. valde et plusq̄ dici aut cogitari possit et ideo nūquā cesses a laudibz (et magnitudinis eius nō est finis) localis vel tpalis qz ip̄e incomphensibil⁹ est loco vt tpe aut etiā cogitatōe virtutis eius et p̄as infinita est et iō laus eius finiri nō potest. **Quia** ergo sine fine est magnus sine fine est laudand⁹. nō enī post mortē deuz laudare cessabim⁹ sed deficientes in eius magnitudine respiciam⁹ opa eius et de operibz eius laudem⁹ operantē sequim⁹.

Generatio et generatio laudabit opera tua: et potentiā tuā p̄nunciabūt.

Generatio et generatio laudabit opa tua) .i. omnis generatio scz om̄s hoies p̄ntes et futuri laudabūt te in opibz tuis in quibz tu opifex cognosceris (et) in illis operibz ac intuitu eoz (potentiā tuā) p quem a te facta sunt et a te p̄tunt (p̄nunciabūt) et alijs annūciabunt neqz enim opa tua laudabūt nisi vt potentiā tuā p̄nuncient. **Sancti** deū laudāt in creaturis nō qz ille pulchre et viles sed qz ip̄e mirabilis est qui fecit eas nō qz aliquid possunt sed qz ipse potens est in illis qui eas creauit. **Et** filij.

Magnificentiaz gl̄ie sanctitatis tue loquentur: et mirabilia tua narrabūt.

Magnificentia glorie sanctitatis tue) .i. magnificā et gloriosā sanctitatē tuā vicz q̄ magnificus sis in natura tua q̄ gloriosus q̄ sanctus (loquent⁹) laudando et p̄dicando et docendo (et mirabilia tua) scz q̄ mirabilis tu sis in miraculis tuis. in sc̄tis tuis et i om̄ibz opibz tuis (narrabūt) scz alios ad tuā laudē inducēdo et puocando. **Et** qz cum suauibz terribilia sunt pariter pponenda ad timorē incutienduz recte subiungit.

Et virtutē terribiliū tuoz dicent: et magnitudinē tuā narrabūt.

Et virtutē terribiliū tuorū dicent. s. potentia
tui tremēdi et districti iudici et ignis eterni. nō
enī p̄dicabūt regnū eternū et tacebūt ignē p̄pe
tuū. laus enī dei ostendere debet hoīb⁹ quid
diligāt et qd timeant quid eligant et qd reiciāt
(et magnitudinē tuam) scz virtutis tue (narra
bunt). i. narrādo laudabūt vt auditores terrea
tur et a peccatis retrahant nō enim tū blandis de
us vt exhortet sed etiā minas vt terreat et corri
gat. Et insup.

Memoria abundantiē suauitatis tue eru
ctabunt: et iusticia tua exultabūt.

Memoria abundantiē suauitatis tue) scz in
beneficijs nobis exhibitis (eructabūt) et expri
ment alijs. i. de corde deuoto pferunt et narra
bunt scz qz nos oblitus nō es cū obliti te fueri
mus et p̄monuisti nos vt et nos te in memoriā
reducam⁹. ipe enī p̄ abundantiē suauitatis suā
pius nri memor est nos in grā sua p̄ueniēdo
et vocādo. Deinde nos eius (et in iusticia tua)
nō sua (exultabūt) se p̄ te esse iustificatos intel
ligentes se iusticiā a te accepisse. Et nihil boni
esse in se qd nō sit a te nec potuisse p̄uerti ad te
nisi p̄ te. Qui ḡ debēt qz sunt illi debent qz iu
sti sunt. Et merito in his laudabūt. Quia.

Miserator et misericors dñs: patiens et
multū misericors.

Miserator) effectus (et misericors) natura est
(dñs) in his quib⁹ iam veniā dedit et peccata re
laxauit in his autē quibus adhuc nō dedit est
(patiens) scz nō dānans sed vt p̄uertant tole
rans et ad p̄niam nimia longanimitate expe
ctans et in hac nimitate patiens est multū mi
sericors) nō tū peccata dimittendo sed etiā dona
cumulando vt penas citra debitū minuendo
et premia vltra p̄dignū donando. dicūt quidē
fm reatu p̄nire et fm meritū retribuere sed tū
citra p̄nir et vltra remunerat. Et generalit.

Suavis dñs vniuersis: et miseratōes
eius sup omnia opa eius.

Suavis) i. mitis et pius est (dñs vniuersis)
etiā in impios nō exserens hic debitā seueri
tatem sed maxie est suavis se gustantib⁹ (et mi
seratōes eius) sunt (sup omnia opa eius) qz qd
quid boni operat in hominib⁹ misericorditer
operat et miseratōe sua omnia opa que fecit p̄
regit et in natura sua sustentat. Deniqz si tollis
opera tua mala et in te nō remaneat nisi opus
eius nō te dimittet miseratione eius. Si autē tu
nō dimittis opa tua erit seueritas eius in opa
tua nō in opa sua. Quanta peccatorib⁹ dat cō
solatio totiens miscōia repetita. Et qz misera
tio tua est sup omnia opa tua ḡ.

Confiteant tibi dñe omnia opa tua: et
sancti tui benedicant tibi.

Confiteant tibi) o dñe cōfessione laudis
(omnia opa tua) qz a te sunt creata. rationales
creature p̄ se laudent alie creature materiā lau
dandi p̄sent inquantū in eis relucet bonitas
creatoris. Et nō solū hec sed et bona nra omnia
que tua sunt opa qz creati sumus a te in opib⁹
bonis p̄fiteant tibi. i. ad laudē tuā referant (et
sancti tui benedicant tibi). i. qz sancti sunt tibi
tribuant qz p̄ te iustificati sunt. Et omnia fecit
ex nihilo opus fuit potētie sed qz de peccatore fa
cit iustū opus est miscōie. Deinde quid in cōfi
tendo dicant subdit.

Gloria regni tui dicent: et potentia tuā
loquent.

Gloria regni tui) s. gloria tue maiestatis glia
ineffabile toto corde desiderabile (dicent). i. p̄di
cabūt vt omīs cā desiderēt. h̄ mira et admirabil
glia regni celestis a scriis tuis p̄dicat et nob etiā
peccatorib⁹ p̄mittit (et potentia tuam) qua omnia
creasti et fecisti ac regis et ordinas omnia tam
superiora qz inferiora (loquent). i. p̄dicādo nar
rabunt vt omnes eam timeant. dicent in quā
et loquent vtiqz ad hoc.

Et notā faciāt filijs hominū potentia
tuā: et gloria magnificentiē regni tui.

Et notā faciāt). i. p̄ hec innotescant (filijs
hoīm potentia tuā) qua vindicabis in malos
(et gloria magnificentiē regni tui) qua corona
bis bonos et p̄ noticiā vtriusqz quidā timore
pene quidā spe glorie p̄uertent. Ideo enī no
tam facient ne excusatio p̄ ignorantia fiat vt
qui audierit credat et alteri dicat veni et sic cor
tina cortina trabat et qui crediderint iustificet
et salui fiant. de cui⁹ regni magnitudine subdit.

Regnū tuū regnū omnium seculorū: et do
minatio tua in omni generatōe et gene
ratione.

Regnū tuū) o deus qz gubernas omnia est
(regnū omnium seculorū). i. durans p̄ omnia se
cula hoc est semp et in eternū omnia enī secula
regni tui dñatōe voluunt (et dñatio) sue p̄tās
(tua). s. p̄ quā administras hoc regnū est (in oī
generatōe et generatōe) p̄ successionē. i. p̄ omīs
generatōes vel in hac generatōe mortali que
nunc est et in generatōe immortalī que futura
est in resurrectōe. felices anime que ibi esse po
terunt sub tua dñatione vbi tu eris omnia in
oib⁹ felix illud dñum vbi nihil agit nisi qz in
eternū eternus p̄duor laudet.

Fidelis dñs in omnib⁹ verbis suis: et san
ctus in omnib⁹ opib⁹ suis.

Fidelis est (dñs in omibz verbis suis) nam pmissa implet et quicqd pmissit dedit et p data fecit fidē de ceteris dandis que pmissit. **A**tten- dit qd pmissit paratus esto qd ipse pcepit agere paratus est ille qd pmissit donare. **N**ō si non credis p̄bis vel crede opibz omnia enī opa ei⁹ scia iusta et recta testimoniū phibēt de ipso. vñ de sequit (et scitis in omnibz opibz suis) nihil enī ab eo fit iniuste vel inordinate sed vt verax est in pmissis ita scitis in opatōe. **U**nde audi- amus aliud de opibz eius. **N**am.

Alleuat dñs omīs qui corruūt: et erigit omnes elisos.

Alleuat dñs omīs qui corruunt. i. corruere incipiūt ne omnino corruant et in eterna rui- na mergant. **T**ale est illud: cū ceciderit iustus nō collidet. i. cum cadere cepit nō qd omīs alle- uet sed quicqz alleuant hoc fit p eum (et eri- git omīs elisos). i. iam lapsos in pctm si agant pñiam nam quantū est in se parat⁹ est omīs in pctm cadentes releuaret omīs a pctis lesos sa- nare. **U**el alleuat et erigit omīs ad se ptinentes per p̄destinationē. nō enim pmissit eos tentari supra id qd possunt. **E**t qz hoc facis ideo

Oculi omī sperant in te dñe: et tu das escam illoz in tpe oportuno.

Oculi omīū in te sperant (o dñe). i. spe- rando a te habere vnde sustentent corpaliter et spūaliter inuita ad te oculos exteriores et inter- iores leuant (et tu das escam illoz) corpaliter vel spūalē nō passim sed (in tpe oportuno) qñ expedit. nō enī semp danda est esca. multis enī pctentibz salubriter differt dat qz quasi medic⁹ egro qd puenit et qñ puenit nō vt homo desi- derat et petit ne si det ei oblit. **N**am.

Aperis tu manū tuaz: et implez omne animal benedictione.

Aperis tu) in cuius p̄tate sunt omnia (ma- num tuā). i. benignitatē potentie tue p bonita- tis tue diffusionē largiter tribuēdo sicut clau- dere dicis manū qui nihil dat (et implez omne animal) iugo tuo aptū rationale qd pōt bene- dici. i. ex omni genere hoīm. omne enī ad diuer- sitatē generis pūct nō ad vniuersitatē (bene- dictiōe) dextre vel sinistre et puenienti refectōe corpalī vel spūalī. q. d. et si nō das aliqñ das tñ in tpe oportuno differt quidē sed nō auferit. **E**t qz apud eum nulla est iniqtas subiūgit.

Iustus dñs in omnibz vijs suis: et san- ctus in omnibz operibz suis.

Iustus est (dñs in omibz vijs suis). i. in dispo- sitionibz et voluntatibz que omēs iuste sunt (et scitis) ac misericors (in omibz opibz suis). i. p̄ces

sibus et effectibz. **E**t sic vie ad dispositionē p̄ti- nent opa ad effectū et hec apud nos diuidunt sed apud illuz idem est velle qd facere. **I**ustus est ergo et qñ cedit et qñ curat. **S**ic p̄felli sunt omīs sancti eius in tribulationibz suis qz iusta sunt dei iudicia p̄ius iusticiā eius laudauerūt et sic bñficia p̄ueniūt et siue puniat siue remu- neret semp miam oñdit vel puniendo citra de- merita vel remunerādo vltra merita. **S**z qz in- imis iacet nō potes ad hec p̄tingere inde qd sequit.

Prope est dñs omibz inuocantibz eū: omibz inuocantibz eum in veritate.

Prope et p̄picius (est dñs) qui vbiz est (oi- bus inuocantibz eum). i. in seruantibz et inui- tantibz et si nō statim facit eis qd petūt. **S**i lō- ge es nō potes ascendere saltē potes clamare. **I**nuoca dñm deū tuū et ipse descendet ad te sed (inuocantibz eum in veritate) errere qui nihil ab eo petūt nisi ipm nō p̄m vana desideria que aliud querūt qz ipm deū. **U**el (in veritate) hoc est in p̄fessione pctōz et in emendatiōe vite et in humilitate. **S**i enī dixerim⁹ qz pctm habe- mus nos ipos corrigim⁹ nō seducim⁹ et veri- tas in nobis est. **E**t tūc p̄e est et exaudit qz.

Voluntatē timentū se faciet: et dep̄ca- tōz eoz exaudiet: et saluos faciet eos.

Voluntatē timentū se). i. ea que placita sūt eis (faciet) et quibz dedit bene velle dabit et p̄- ficere et si nō facit ad horaz facit tñ aliqñ. si tñ ideo timent vt voluntatē eius faciant hoc est ti- more fūiali qui est annex⁹ charitati (et dep̄ca- tiōe eoz exaudiet) si sit de p̄ncipibz ad salutē ac p se et p̄seueranter (et saluos faciet eos) scz a malis in futuro: hec est enī dep̄catio eoz vt sal- uentur. **S**i g modo facim⁹ voluntatē dñi fa- ciet ipse postmodū voluntatē n̄ram vt eripiat nos de hoc maligno seculo et saluet in futuro. hoc autē oñdit ex eo qd sequit qz.

Custodit dñs omīs diligētes se: et omīs pctōres disperdet.

Custodit dñs omīs diligētes se) nō aliud p eo qui dilectionē eius mūdānis dilectōibz p̄se- runt custodit nunc eos inter tentatōes et tribu- latōes inter p̄ssuras et angustias sed tūc p̄fecti us et securi⁹ custodiet qñ eos in eternitate sua suscipiet (et) tunc (omīs pctōres) et impios ob- stinatos et in pctis p̄seuerantes aut veniā deli- ctōz desperātes aut veniā sibi p̄uere p̄mitten- tes et ex ipa p̄missione a pcti p̄petratōe nō rece- dentes amoriqz eius amorē seculi p̄ponentes (disperdet) et p̄teret eoz in ignē eter nū mit- tet. **D**einde breuiter in laude p̄cludit. q. d. **A**mē

omnia ista ita se habent ideo p omnibz supra memoratis.

Laudationē dñi loquet os meū: et benedicat omnis caro nomini sancto eius in seculū: et in seculū seculi.

Laudatōz). i. laudē (dñi loquet) nunc et in futuro (os meū). i. ego ponit enī pars p toto et q̄tas potero gr̄as rependā (et) meo exēplo (benedicat omnis caro) omnis sexus et cōditio. i. omnis homo sc̄z cōuersi ad deū hoc est omne corpus eccl̄ie qd̄ nos sumus qui deū laudare et bñdicere debem⁹ p quēriūm⁹ et sumus (no mini sc̄to eius) ipm extollendo et glorificando et hoc (in seculū). i. in pñt (et in seculū seculi). i. in futuro hoc est assidue et semp ac in eternū et iugiter in omni seculo tam pñt q̄ futuro.

Oratio.

Regnator omnīū seculorū dñe qui spūales cibz omnī anime oportuno ministras in tpe pcede nobis te ppetualiter benedicere: tua potentia cū electis tuis fiducialiter exultare. p do.

Psalms de laude diuina et de eo q̄ tota spes nostra et plena p̄dētia in deo tm̄ et nō in hoīe est ponēda. ps. Cxv.

Lauda anima mea dñm: laudabo dominū in vita mea psallam deo meo q̄ diu fuero.

Auctor psalmi p̄pha dauid. **T**itulus. alla. qd̄ interpretat laudate dñm. est enī vox exhortantis aīam suā ad laudandū. **M**ateria: laus dei ac spes et plena p̄dētia in deo nō in hoīe ponendo. **I**ntentio: monere fideles ad laudē dei et ad hoc q̄ p̄dētia in hoīe est fugienda ppter saluandī impossibilitatē et adiutorij breuitatē sed cōfidentia in deo est amplectenda ppter eius summā potentia: sapientia et clementia seu bonitatē. **S**ūia in generali: propheta in isto psalmo cōsultat aīe sue et p̄sequenter oībz in p̄sona sua deū laudare monetq; multis rōnibz in hoīe minime p̄dēnduz sed totam spem in dño esse ponendā. **Q**uia enī in supiorī psalmo se laudaturū p̄miserat et multa sunt que laudantē impediunt ideo hic et se et alios ad laudandū inuitat. **S**ūia in sp̄ali vir itaq; iustus aīam suā. i. supior ps sc̄z mens et ratio inferiorē sc̄z sensualitatē: vel aīa sc̄dm rōnem se ipam fm̄ sensualitatē et insup̄fectus min⁹ p̄fectos ad laudē dei excitans et exhortans ait (**L**auda) o (aīa mea dñm) sc̄z creatorē tuum. q. d. quid de alijs fatigis et p tot rez seculariū amores te diuidis: **S**ta in laude dei meū qd̄ te occupat cura mortalium rez. **C**ollige te ad

auctorē tuū qui te fecit hic tibi pax et securitas erit. hoc dicat vnusquisq; aīe sue lauda dñm tuū creatorē ad cui⁹ facta es imaginē et siliū: dinem et quasi huic exhortatōi acquiescēs rñdet aīa. d. (laudabo dñm) nō nñ lingua s; (in vita mea). i. bñ viuendo et (psallam deo meo) bñ opando (q̄ diu fuero) in bonis opibz p̄seuerando. neq; enī aliter digne possumus deū laudare nisi bñ viuendo et in hoc p̄seuerando **D**einde hortat nos vt in ipso quē laudamus spem nostram cōstituamus. d.

Nolite confidere in principibz in filijs hoīm in quibz nō est salus.

Nolite confidere et spem vram ponere (in principibz). i. in hoībz quibuscūq; excellentibus sc̄z qui inter alios vident magis posse ad iuuare: et multo min⁹ p̄dēndū est in alijs inferioribz: et vt breuiter dicā nolite cōfidere (in filijs hoīm) q̄buscūq; qui tpalia amare suadent (in quibz). i. in q̄z p̄tate (nō est salus) qz nec alios nec se saluare pnt sed in filio hoīs in quo salus est sperate quia dñi tm̄ est salus nō principū sc̄li vel filiorū hoīm **E**t vere nō est in hoībz sperandū nam vide quid de his omībz tanq; de vno dicat.

Exibit spūs eius et reuertetur in terraz suā: in illa die pibūt oēs cogitatōes eorū

Exibit enī et egrediet sc̄z de corpore (spūs). i. anima (eius) sc̄z hoīs enī malis g; aubz suis cito et subito qñ nō vult vel scit aut sperat (et) ex cunte spiritu (reuertet) sc̄z caro vl corpus eius (in terrā suā) de qua originaliter in primo pēte cepit iniciū (et in illa die) sc̄z mortis (pibūt) id est frustrabunt (omēs cogitatōes) et p̄sumptōnes (eorū) que in diuersos ambūz seculi tendebant. qz exēq nō poterūt qd̄ supbe et inanie cogitātes p̄posuerāt nec sibi nec alijs ferre pnt auxiliū et ideo talibz nō est intendendū. **D**einde oñdit q̄ in deo principaliter est sperandū. d.

Beatus cuius deus iacob adiutor eius: spes eius in dño deo ipsius qui fecit celum et terrā mare et oīa q̄ in eis sunt.

Beatus sc̄z est ille (cui⁹) nō homo sed (deus iacob). i. quē coluit iacob est (adiutor ei⁹) et superabundat eius qz et ipsi iacob sic fuit adiutor vt de iacob faceret isrl. **S**ic et tu hic posit⁹ et peregrinus nō dum videns deū si habueris adiutorē deū iacob cristandē de iacob isrl et videbis deū et cessabit omīs labor et gemit⁹ et interim dum in hac viā gemit (spes eius) est (in dño deo ipsius) nō in alio et ideo bñs. nam in quo est eius spes ip̄e erit eius res. sicut scriptū est. spes mea es tu: portio mea in terra viuētū.

Cuius ratio psequenter reddit et pmo ex diuina pte cum dicit (qui fecit celum et terram mare: et omnia que in eis sunt) et sic pot vbiq saluare q eius pias attingit vbiq sed sic no est de pncipib vel hominib. Secdo ex diuina veritate cum subdit.

Qui custodit veritatem in seculum: facit iudiciu iniuriis patientibus: dat escam esuriētibus.

Qui custodit veritatem in pmissis (in seculo) .i. in eternu reddendo et adimplendo indubitate omnia que pmittit. hoies aut sepe pmittunt et fallunt. Tercio ex dei equitate cum dicit (facit iudiciu) scz iustu (iniuriis patientibus) .i. his q iuste viuunt et patiunt iniuriis que est iuri pstraria nam punit facientes et remunerat patientes: hoies aut sepe p paruo munusculo declinant a vero iudicio. Quarto ex dei pietate cum subiungit (dat escam) et corporalem et spiritualem (esuriētibus) hanc vel illam. hoies aut sepe illud tantillum qd paup habet sibi subripiunt.

Domine soluit compeditos: dominus illuminat cecos.

Domine soluit a vinculis vel pccatis (compeditos) et ligatos his vel illis a compedibus etiam mortalitatis et corruptionis qbus in hoc seculo ligamur eos soluit quos a mortalitate ad immortalitatem a corruptione ad incorruptionem reducit. Compeditos qz compedibus pceptorum vel pccatorum soluit reddendo eis p labore regna celorum et (dominus illuminat) visu vel sapientia (cecos) corporaliter vel ignorantia. Cecos qz illuminat quos ab huius mundi tenebris ad sue claritatis celsitudinem subleuat. Et.

Domine erigit elisos: dominus diligit iustos.

Domine erigit elisos scz claudos subleuando vel afflictos consolando. vel (erigit) p humilitatem (elisos) p superbiam .i. supbos facit humiles. quos enim diabolus elidit dominus erigit. Elisi sunt qui p superbiam cadunt erigunt qui toto corde se humiliant Nam omnis qui se exaltat humiliabit et q se humiliat exaltabit. Vel (erigit elisos) .i. pccatis pfractos. Quinto adducit rationem ex diuina charitate cum dicit (dominus diligit iustos) tamquam membra sua quos in beatitudine locat eterna. Et qz diuina charitas potissime ad desolatos se extendit ideo subdit et ostendit quod diligit dicens.

Domine custodit aduenas pupillum et viduam suscipiet: et vias peccatorum disperdet.

Domine custodit aduenas .i. peregrinos et a terra sua elongatos. vel eos q se in hoc seculo recognoscunt esse peregrinos dicentes non habemus hic manentem ciuitatem. qd diu enim sumus in corpore peregrinamur a domino quos dominus custodit qz eos

inter tribulationes protegit et postmodum ad eternam securitatem producit (pupillum) puerum puerum (et viduam) marito orbata (suscipiet) in sua curam et protectionem specialem. Vel (pupillum et viduam) .i. ope et auxilio destitutos in hoc seculo ut sperent in deo (et vias) latas spaciosas que ducunt ad interitum (peccatorum) qui hic nram viam antea derident. Vel (vias peccatorum) .i. peccatores ppter vias suas (disperdet) et exterminabit. Exterminata autem via peccatorum restat nobis regnum de quo subdit qz illis peccantibus.

Regnabit dominus in secula: deus tuus syon: in generatione et generatione.

Regnabit dominus in sanctis suis (in seculo) .i. in eternu qz regni eius non erit finis scz (deus tuus) syon .i. ecclesia. q. di. ad te pertinet o ecclesia gaude qz tibi regnabit qz tu eris regnum eius non babilonia vide vt tu sis de syon ad tempus laborantem peregrinante. in eternu aut regnatura non de babilonia .i. non de huius seculi ciuitate peritura. Deinde declarat quod dixerat in secula .i. (in generationibus) ista (et generationibus) ventura .i. semper in omnibus generationibus succedentibus. Oratio.

Gloriose spei omnipotens deus in quem beatorum anime tota spei confidentia ponunt: prece nobis vt adiutorio tuo illuminati valeamus te iugiter pura mente diligere. Per do.

Psalmus de exhortatione fidelium ad laudandum deum propter multa beneficia per eum nobis exhibita. ps. Cxvi.

Laudate dominum quoniam bonus est psalmus: deo nostro sit in cuncta decora qz laudatio.

Auctor psalmi propheta david. Titulus autem cuius vocis interpretatio est laudate dominum. Incipit enim a laude dei psalmus et agit de edificatione sancte ecclesie de multis ad edificationem fidelium pertinentibus in quibus omnibus laudandum est dominus. Materia laus dei et allegatio rationum laudis hominum. Intentio ad laudem dei monere et exhortari. Sententia in generali propheta in isto psalmo hortatur populum ad laudandum dominum propter multa beneficia per eum nobis exhibita subiungens qz superbi et pumaces incompotiti et audaces de viribus suis presumptores ei non placent sed qui eum timent et in eius misericordia sperant. Sententia in speciali: omnes q tam maiores qz minores ad laudem inuitans ait. (Laudate dominum) scz omnes de populo hoc id quoniam bonus est psalmus .i. bona est laus dei vbi opera consonant voci sicut psalmus sit non sola voce sed in organo manibus voci concordantibus quorum operum laus non debet cessare etiam intermissa vocis

laude. **S**emp eni laudat qui sp bene opatur: qui vero male agit blasphematur. q. d. ideo laudate qm boni est laudare. hec est eni merces tota laudantis et nra britudo. **E**t q: bonus est psalmus ideo (deo nro) cuius aures no ad os sz ad cor: no ad lingua sz ad vitam laudantis patent (sit iocunda). i. delectabilis (decoz qz) id est pulchra (laudatio) iocunda est si est decoz. i. vite moribz speciosa que no est in ore peccatoris q bene cantilene malis obstrepat moribus. Sic eni deo placens et decens est laudatio nra si coueniat vita cum doctrina. **U**bi **A**ug? Cum manducas et bibis psalle no intermiscendo sonos sz modeste et temperate madducado et bibendo et gfas deo agendo cibum eius et potus laudat deum. **V**ero modum nature debui excedas et vino te inuergites et si lingua laudat vita blasphematur. **S**i bene vult laudas cu agis negociu: laudas cum cibuz et potu capis: laudas cu in lecto requiescis: laudas cum dormis plus attendit deus quid vis uas qz quid fons? **I**deo eni laudandus est deus quia

Edificans hierusalem dñs: dispersiones israel congregabit.

Edificas est dñs. i. edificat in terra ex virtutis lapidibz (hierim) spualem scz generalē ecclesiam cui? ps triuphat in celis et ps militat in terris qua sic edificat qz (dispersiones israel) scz apli christiani ad que nome israel qui inter pñatur videt deū est translatus. i. fideles varijs erroribz seductos de toto mundo ad se reuocans (congregabit) in ecclesia militante p fides et in triumphante p aptam visionē. dñs hierusalem quidie spualiter edificat qz incessanter electos suos corrigit: castigat: iustificat: perficit: et in fine ad celestē patriā subleuat. **Q**uādrat nos et polie in edificiu ecclesie militantis repositurus in structura triuphantis. **E**dificum hui? ciuitatis est morz correctio. vite cmendatio. pfectus in bonis opibz. pseruatiā vsqz in finem vt inde edificiu ecclesie et ruina angelica reformet vnde ostendens quomō congregat subiungit.

Qui sanat cōtritos corde: et alligat cōtritiones eoz.

Qui sanat hic et pteet in futuro plenarie (cōtritos corde). i. eos qui offerūt deo sacrificium spūs cōmbulati. **S**anat cōtritos corde sanat hūilians: sanat cōfiteos: sanat scipos iudicantes et punientes quoz pfecta sanitas erit in resurrectione iustoz qñ absterget deus omnē lachrymā ab oculis eoz (et alligat) mo-

do. i. curat et reformat diuina medicina scilicet virtute sue passionis et sacramentoz q sunt aie medicine (contritiones). i. plagas (corz) quas cis intulit maligni spūs rabies sciens: quas dñs alligat gulosis pñmonia: lubricis continentiam et alijs alia suo modo inuigens sicut medicus alligat fracturas infirmoz diuersa emplastra fm erigentia apponens. de quibus adhuc subdiar.

Qui numerat multitudinē stellarum: et omnibz eis nomina vocans.

Qui numerat. i. discernit (multitudinē stellarum). i. electoz et sanctorz ex quibz fundata est ecclesia q lucet verbo et exemplo in nocte mundi huius et in ecclia sicut luminaria quos numerat in suos qz oēs secū regnaueros habz numeratos. **N**ouit eni dñs qui sunt eius non numerat deus nisi qui in numero eius digni sunt nam q indignus est nec numeratur et oibus eis) numeratis (noia vocans) et imponit ascribendo eos iuxta eoz merita in libro vite et eternitatis. i. in dei pdestinatione. **E**leas suis noia vocat qz eos et noie nouit. **B**onos qui dñm noscūt p approbatōes qz eligendo numerat. malos aut p iudiciū reprobatiōis ignorat de qz alibi dicit. deleantur de libro viuentiu et eū iustis nō scribant. **E**t quid plura dicā.

Magnus dñs noscitur et magna virtus eius: et sapientie eius nō est numerus.

Magnus est (dñs nř) in se quo maior est se nō pñt qui principiu et finē nō habet (et magna virtus eius) in opatione p que oia facta sunt et sine quo factū est nihil et sapientie eius nō est numerus) i. finis qz est infinita et incōprehensibilis: nō eni pñt aliquo cōprehendi vel numerari. **U**n apls admirās aut. **O** altitudo sapientie et scientie dei qz incōprehensibilia sunt iudicia eius et inuestigabiles vie eoz. **B**onū est aut vt cōfiteat quis infirmitatē qui vult puenire ad intelligendā diuinitatē. **L**ōs latet eni infirma nra cum subiungit.

Suscipiens mansuetos dñs: hūilians aut peccatores vsqz ad terram.

Suscipiens est (mansuetos dñs). i. mites et hūiles ad intelligentiā archanoz. **E**st ergo mitis bonora scripturā dei nonidū tibi aptam vt suscipiat te dñs ad intelligentiā nō acules obscuritatē scripturaz qz voluit vt exerceas in pulsando vt pulsanti apries. **S**i aut rectissis aduersus clausā dei audi quid sequit. (hūilians aut peccatores). i. immites et superbos mansuetos et humilibz cōtrarios (vsqz ad terram). i. vt terrena nra sapiant qz eni repte-

bendūt et irridēt intelligibilia sentiūt ⁊ sapiūt
terrena. **S**uscipit etiā māfuetos hic vt ptegat
et vt remuneret. pctōres autē humiliat hic vt
deiciat ⁊ ibi vt ⁊demnet. **S**i ḡ volum⁹ susci-
pi: simus manfueti pulsem⁹ et qđ sequit facia-
mus. q. d. et vt suscipi valeatis.

Precinite dñō in pfessione: psallite deo
nostro in cythara.

Precinite) vel incipite. i. canite (dñō in pfes-
sione) pctōz ⁊ laudis. duplex est enī cōfessio et
vtraq; triplex qz tam pctm̄ qđ laudez debem⁹
pfiteri corde oze ope. **T**e primū accusa de in-
de deū lauda: post pfessionē vero sequat opā-
tio bona vñ subdit (psallite) opib⁹ (deo nrō in
cythara) vbi man⁹ sequit vocē. i. post pfessio-
nem opamini vos ipos mortificādo vicis qz
vocē pfessionis comitari debet psonantia bo-
ni opis. **Q**uia enī psalteriū a supiori parte cy-
thara ab inferiori reddit sonū quasi in psalte-
rio sonū reddim⁹ cum iam in pfessione vite et
virtutib⁹ laborando deū laudam⁹. **Q**uasi ve-
ro in cythara sonū reddere est vitam corrigere
carnē domare: lachrymis pctā punire: cor in
lamentatōe pnie pterere. **E**t ideo nō canite s; z
precinite dixit vt si deo placere volum⁹ prius
roce pfessionis apiamus mala que gessimus
et deinde in ope penitētie laboremus. si iustia
enī pctm̄ detegitur: si nō p pnie laborē emen-
datur. psallite inq; deo.

Qui operit celum nubib⁹: et parat ter-
re pluuiam.

Qui operit celū nubib⁹ tē.) **A**d istam mes-
morat opa p que prās dei ostenditur qz eleuat
nubes ⁊ eis opit celū et celat ab oculis nrīs et
in descensu eaz. (parat terre pluuiā) ad fecun-
dandū eam. (producit etiā in montib⁹ fenuz)
vt sit in cibum aialium ⁊ pecoz (et herbā ser-
uituti hoim). i. iumentis que hoib⁹ seruiunt et
prestant iuuamentū. **E**nī et sequitur (**Q**ui dat
iumentis escam ipoz.) puidendo eis in vite ne-
cessarijs (et pullis coruoz) qđ gentes in tam
tenera etate nō pascūt (inuocantib⁹ eum) et cla-
mantib⁹ p desiderio escaz p naturalē appetitū
eis inditum. **P**ullos enī coruoz speciali pui-
dentia deus nutrit quib⁹ miro modo ab aere
pabulū quadā aura delatuz ad os puenit qđ
biantes suscipiūt et sic nutriunt. dicitur etiā qđ
musce ⁊ hmoi nutu diuino circa ora eoz voli-
tant quas defacili capiūt et sic viuūt. **E**t po-
tius mystice sic accipe (**Q**ui operit celū nubi-
bus). i. sacra scripturā ⁊ lucē sue sapientie sub
obscuritate verbor⁹ posuit ⁊ quasi sub figuris
et sacramentis cōtegīt vt ad querendū incitet.

Sacre enī scripture verba vilescerent si mor-
vt legunt omnib⁹ paterent. **S**ed ipse postmo-
dum pdicatores scōs ordinauit qui eandem
obscuritatē exponendo detegerūt atq; per do-
ctrinā tanq; p quandā pluuiam terrena et in
firma corda rigarent. vnde subdit ⁊ inde (pa-
rat terre). i. ecclesie sue sancte ⁊ auditorib⁹ (plu-
uiam). i. doctrinā spūalem. ad hoc enī obscu-
ra quedaz voluit esse in scripturis vt serui dei
haberent quid interpretando in aures et corda
hoim influerēt. **E**t qđ agat pluuiā subiūgit.

Qui pducit in montib⁹ fenu: et herbaz
seruituti hominum.

Qui pducit). i. nasci facit nō tm̄ in terra hu-
mili sed etiā (in montib⁹). i. in excelsis seculi et
magna dignitate pditis (fenu) et fructū tpalez
quē metant seminantes spūalia. nō est mirum
si terra hūilis attulit fructū scz vidua que duo
minuta misit in gazophilaciū: sed hoc fuit mi-
rabilius qđ mons attulit fenu scz zachēus ille
princeps publicanor⁹. **Q**uanto enī quis in h
seculo maior est tanto plus amat diuitias et tā-
to magis durus et sterilis est. **D**ia autē ista que
ecclesie ad necessitatē deo seruientū dantur a
diuinib⁹ fenu sunt. **C**arnalia enī sunt et ad tem-
pus apparentia. et subiūgit quib⁹ pducit. d.
(et herbam) scz ipm̄ fenu (seruituti hoim). i. p-
dicatozib⁹ qui seruiūt hoibus. p seruitutē enī
hoim intelligit officiū pdicatoz: debent ergo
sancti viri ab eis corpalia stipendia percipere qđ
bus ipsi student spūalia seminare.

Qui dat iumentis escam ipoz: et pul-
lis coruoz inuocantib⁹ eum.

Qui etiā (dat iumentis) vel pecorib⁹. i. sim-
plicibus ecclesie scz gregib⁹ dñi (escam ipoz) s
id est diuini verbi pabuluz qz eos pascit deus
p hoies qui accipiūt fenum. i. p pdicatores qz
largiuntur eis spūalia a quib⁹ metunt carna-
lia. **M**agna autē spes tribuit peccatozib⁹ cum
subinfertur (et) dat escam et corpalem ⁊ spūa-
lem (pullis coruoz). i. filijs peccatoz demigra-
torum peccatis qui idolis ⁊ demonib⁹ seruiē-
bant (inuocantib⁹ eum) et ad eius misericordiaz re-
currentib⁹. **N**ō solum enī pdicatores et iustos
pascit largitas diuina sed etiā indignos et pec-
catores tm̄ inuocare deū ne differant. **S**cri-
ptum est enī: prope est dñs omnib⁹ inuocanti-
bus eum in veritate. cum ait omnib⁹ neminez
excludit. **I**nuocent ergo filij coruoz nō delpe-
rent qz a pctōzib⁹ pib⁹ descenderūt qz in ido-
latia errauerūt larga est diuina misericordia para-
ta est etiā pctōres suscipe si ipi nō desistant hu-
militer inuocare. **N**am tm̄ supbis resistit de⁹

humilibus vero dat gratiam vni et subdit.

Non in fortitudine equi voluntate habebit: nec in tibibus viri beneplacitum erit ei.

Non in fortitudine vel in potentatu (equi) id est in superbia prouacium. per equum enim superbia intelligitur quia in equo altior incedit homo et ceteris uix eius vere iudicat prouaciam (voluntate habebit). id est placitum collocabit. id est non placet sibi (nec in tibibus viri). id est in incompotito habitu et incessu audacis et presumptuosi. per virum enim audax presumptio notatur et in tibibus incessus incompotus (beneplacitum erit ei) minus dicitur scilicet quod non placet et plus intelligitur scilicet quod displicet. Non ergo se extollant homines in suis dignitatibus non presumant de suis honoribus. non enim in superbia nec in presumptione delectatur deus. In illis ergo non est beneplacitum deo sed

Beneplacitum est domino super timores eum: et in eis qui sperant super misericordiam eius.

Beneplacitum est domino super timentes eum timore filiali et casto qui vniuersis non confidunt de virtute sua sed diuina (et in eis qui sperant super misericordiam eius) quia non presumunt de sua iusticia sed de dei misericordia: nec perfidunt de meritis sed de gratia. quod dicitur beneplacitum est domino in his qui timeant et sperant. Timori spem coniungit quia timor sine spe venie non valet: nam timor sine spe non meretur sed penam habet. Ergo sic time dominum ut speres in misericordia eius et ab ipso ad ipsum fugias. vis fugere ab irato fuge ad placatum. Confitere peccata tua time quia iustus est: sed noli desperare quia misericors est placabis eum si speres in misericordia eius atque de cetero ita peccare caueas ut de peccatis depreceris ut tibi dimittat.

Oratio.

Edificator celestis hierusalem deus qui multitudinem stellarum et concludis numero et nominatum singulas vocas: sana quoniam contritos corde: dispersos congrega: atque nos innumerabili sapientia tua locupleta. Per do.

Psalmus de inuitatione ecclesie triumphantis ad laudem diuinam propter plura beneficia misericorditer sibi collata.

ps. Cxviij.

Lauda hierusalem

dominum: lauda deum tuum syon.

Auctor psalmi propheta dauid. Titulus alleluia aggei et zacharie. Et est sensus: hic est alleluia. id est laus dei. laus dico aggei et zacharie de reparatione celestis hierusalem quam illi predicauerunt et propterea deum laudauerunt. Ipsi enim prophete in captiuitate babilonie prophetauerunt reparationem

terrene hierusalem in qua intellexerunt spiritualem reparationem celestis hierusalem et per ea dominum laudauerunt et propheta dauid per eadem hic deum laudat sicut illi prophete sub figura laudauerunt. laudatio enim illorum prefigurabat istam. Et facit iste psalmus in nobis amorem future hierusalem quam multipliciter commendat ut suspiremus ei et ad illam venire desideremus. Materia: inuitatio ecclesie triumphantis ad laudem diuinam propter beneficia diuersa sibi collata. Intentio: inducere et monere fideles ad laudem et hic pura mente conuersari atque digne deo in hac peregrinatione militare et continue ad celestem hierusalem et syon cum desiderio ad eam veniendi suspirare. Sententia in generali propheta in isto psalmo alloquitur hierusalem et syon supernam scilicet triumphantem ecclesiam ut quia secunda iam reddita in ciuibus suis est deum iugiter exultatione collaudet: enumeratque quanta populo suo fidei tempore noue legis ac veteris pius miserator indulerit. Sententia in speciali: in captiuitate ergo huius seculi adhuc constitutus propheta videns beatam populum eterne hierusalem quasi coniungens cor ei dicit. (Lauda) o (hierusalem) celestis iam secunda (dominum) rectorum tuum. hoc enim solus est continuus negocium tuum. hoc ideo dicit propheta ut nos modo exultemus in spe et desideremus ipsam qui audimus eam sic ructantem dei laudem et repetit (lauda deum tuum) o (syon) celestis. eadem enim est hierusalem et syon: nam hierusalem interpretatur visio pacis. syon speculatio vel contemplatio. et visio pacis est contemplatio christi qui est pax nostra. et ponitur hic continens per contentum. quod dicitur o habitatores hierusalem et syon laudate dominum deum vestrum. Et subdit causam laudis

Qui confortauit seras portarum tuarum: benedixit filiis tuis in te.

Qui confortauit vel confirmauit non tamen posuit hoc quod futurum est enunciat quasi iam transactum sit solent enim prophetis futura ita esse cognita quod admodum preterita (seras) vel vectes et clausuras (portarum tuarum) vectum confirmatum non sit nisi clausis portis per hoc ergo notat clausam esse ianuam ad missis prudentibus et exclusis fatuis virginibus et ideo secure tunc laudat quia nemo erit vni doleat nemo intrat quem timeat quia non erit inde amicus nec intrat illuc inimicus (et benedixit) dando multiplicia bona eterna (filiis tuis). scilicet beatitudinem in te) eternam quos olim pepisti qui iam deservit in te nec foris peregrinant benedixit inquit ille.

Qui posuit fines tuos pacem: et adipe frumenti faciat te.

Qui posuit fines tuos pacem) perfecta ut ex

nulla parte possis cōcuti et turbari quicquid enī
in te est pace frui hīc est quippe visio pacis est.
Et in pace illa est saturitas et nulla indigentia
vñ subdit (et adipe). i. medulla (frumētū). i. pa-
ne qui de celo descendit intima dulcedine iesu
christi q̄ dicit seipm granū frumenti (faciat
te) plenissime p̄ adipem intelligim⁹ diuinitatē
cui⁹ p̄templatiōe satiabimur quasi amoto cor-
tice. Carne enī clausus in mūdo sola fide co-
gnitus est tunc autē videbim⁹ sicuti est et illa erit
p̄fecta saturitas. Vñ alibi satiabor cum appa-
ruerit gl̄ia tua. hec p̄dicta erunt tibi sed interim
in pegrinatōe hac dabit nobis ista q̄ ip̄e est.

**Qui emittit eloquiū suū terre: veloci-
ter currit sermo eius.**

Qui emittit eloquiū suū terre) scz qñ verbū
in carne misit mūdo vt in terra cognoscere q̄
enī olim locut⁹ est p̄bū in p̄ph̄is nouissime lo-
cutus est nob̄ in filio. Vel (emittit eloquiū suū
terre). i. verbū euāgelicū qd̄ p̄cepit publica-
ri p̄ orbē terrarū (velociter currit sermo) et ver-
bum (eius) q̄ christ⁹ vel sermo christi cito im-
pleuit mūdū cognitiōe veritatis vel q̄ dei sa-
pientia nō cessat om̄s admonere. Fmo deire-
lor ad om̄s venit: oib⁹ se offert: om̄s admonet
etiā nesciētib⁹ occurrit. vel q̄ velociter implet
qd̄ dicit et p̄cipit ac si verbū eius curreret. Des-
inde oñdit quis sit huius rei bi effect⁹. d.

**Qui dat niuem sicut lanam: nebulā si-
cut cinerē spargit.**

Qui dat niuem). i. p̄tōrē peccantē et fragili-
tate ad modū niuis frigidū et charitate nō ca-
lentē (sicut lanā). i. ad modū lane calidū factu-
rus indevestē q̄ p̄tōres frigidōs p̄ culpā red-
dit calidos p̄ grām et de eis facit vestē christi si-
ne macula et ruga (et nebulā). i. nebulosū et ob-
scurū peccatē scz p̄ ignorantiā (sicut cinerē spar-
git). i. sicut vere penitēte facit q̄ se in cinere et
pulvere hūiliat. Finis enī ad humilitatē et pe-
nitentiā p̄tinet q̄ cinis et ciliciū sunt arma pe-
nitentiū.

**Diffundit cristallū suū sicut buccellas: an-
te faciē frigoris eius quis sustinebit.**

Diffundit cristallū suū) que dicit esse glaciēs
dū indurata vt resolui nō possit. i. p̄tōrē ob-
stinatū et i malicia p̄gelatū (sicut buccellas). i.
frusta panis vt incorp̄et eccl̄ie ac incorp̄et ali-
os et ab eis incorp̄et eosq̄ p̄bo et exemplo pa-
seat quasi panis et reficiat. Talis cristall⁹ fuit
Paulus. mathe⁹. aug⁹. et plures h̄mōi. Ecce
quidā sunt nix nebula et cristallus et hec deus
soluit sed nisi soluat (quis sustinebit) vel substi-
stet (ante faciē) et p̄ntiaz (frigoris) vicioz et ob-

stinatiōis. frigoris dico (eius) scz dei nō q̄ il-
lud faciat sed q̄ fieri sinat scz p̄tōrē deferendo
q. d. si nō vocat p̄tōrē si nō aperit sensus si nō
infundit grām solui nō pōt etiā si velit sed no-
li desperare liberat enī grā dei p̄ iesum christū
dñm nostrū. Unde sequit⁹.

**Emittet verbū suū et liquefaciet ea: fla-
bit spiritus eis et fluent aque.**

Emittet). i. extra mittet dñs pater (p̄bū suū)
id est filiū carne assumpta et p̄ hoc (liquefaciet
ea) scz niuem nebulā et cristallū. p̄bo nanq̄ dei
veniēte nec frigus nec obscuritas nec duricia
pōt desperare. aduentus enī christi oīa supra-
dicta soluit et soluta spūalis bñficiū fluēt alijs
infundit vñ subdit (flabit spūs eius) sicut cali-
dus auster scz spūscētus in h̄mōi corda infun-
dendo grām vt frigus et caligo expellat et qd̄
ante durū erat molle fiat (et fluent aque). i. flu-
ta doctrine et gr̄e vt inde bibāt alijs. Vel (emit-
tet p̄bū p̄dicatōis et flante spiritu) (liquefaciet)
et dissoluet (ea) que sunt p̄gelata (et fluēt aque)
lachrymaz. resolutis cordib⁹ p̄gelatis. Ita vt
dictū est mystice hec p̄dicta sane accipiūt. Ad
litterā vero manifesta sunt q̄ spargit deus ni-
uem quasi lanā nebulā vt cinerē cristallū facit
vt frusta candidi panis que magna dei mon-
strant opa sed aliud innuūt mystice intellecta
eius inq̄ spūs flabit.

**Qui annunciat verbū suū iacob: iustici-
as et iudicia sua israel.**

Qui annunciat verbū suū) scz incarnatū vel
verbū euāgelicū (iacob) iuniori scz p̄plo. i. chri-
stiano p̄ iacob significato et annūciat (iusticias
et iudicia sua). i. iusta iudicia sua (isrl). i. p̄plo
fidei deū p̄ fidē videnti. idem enī significat p̄
iacob et p̄ isrl scz p̄plus fidelīū cui annūciat iu-
sta sua iudicia scz q̄ qd̄ genus humanū p̄-
pessum est merito p̄pessum est sup̄bie et elatōis
in deū et q̄ nō tm̄ inuisti sed etiā iusti p̄ suo me-
rito iusto dei iudicio hīc patiunt et q̄ nō suis
meritis sed grā dei liberant. Vel (iusticias) q̄
bus iustos gratis iustificat (et iudicia) q̄b⁹ im-
penitentes flagellat.

**Non fecit taliter omni nationi: et iudi-
cia sua nō manifestauit eis.**

Non fecit taliter omni nationi) vel genti si-
cut p̄plo huic fidei speciali et electo credenti ei
(et iudicia sua) p̄dicta (nō manifestauit eis)
scz alijs nationibus: non om̄i genti nūciavit
deus sed solī nouissimo fidei p̄plo in quo sunt
et gentes que iam nō debent dici gentes s̄ po-
pulus vnus in christo. Omnes enī credentes
in christo ip̄i sunt in corp̄e christi et sunt de ses-

minē abrahā et sunt in iacob et in israel. unde etiā grātī magis esse debemus ratione horum beneficiorū specialiter nobis exhibitorū. **S**uadeamus ergo spūaliter esse in iacob supplantantes et eradicantes vicia et carnales cōcupiscentias luctantes et apprehendentes diuinā misericordiā atq; eam firmiter retinētes vt mereamur esse israel id est deum videntes atq; ex eius beata visione valeamus iusticias et iudicia eius cōprehendere. **N**el ad litterā p iacob et israel iudeos accipit quib; per se ipm christus verbū suū annūciāuit ac iusticias et iudicia sua eis manifestauit quod alijs non fecit quia per se alijs non predicauit.

Oratio.

Conforta dñe portas ecclesie tue et pone terminis eius pacem ei; adipem spūalis tritici dignanter attribue. **P**er dñm.

Sequenti psalmo quedam vtilia premitit Augustin⁹ dicens. **A**editatio vite pñis nostre in laude dei esse debet quia exultatio semperne future vite nostre laus dei erit et nemo potest idoneus fieri vite future qui nō se ad illam modo exercuerit. **D**odo ergo laudamus deum: sed et rogamus deū. laus nostra leticiā habet: oratio gemitū. promissum est nobis aliquid quod nondū habemus: et quia verax est qui pmissit in spe gaudemus q; tamen nondū habemus in desiderio gemimus. **L**audamus modo in ecclesia omnes quando cōgregamur: cum quisq; discedit ad ppria quasi cessat laudare dñm. non cesset bene viuere: et semp laudat deum. **T**unc desinit laudare dñm quādo a iusticia et ab eo qd illi placet declinat: nam si a vita bona nunq; declinet lingua tacet: vita clamat et aures dei sunt ad cor eius. **Q**uomodo enim aures nostre ad voces nras sic aures dei ad cogitationes nostras. nō potest aut fieri vt habeat mala facta qui habet bonas cogitationes. **T**otus ergo homo laudet deū: cantet vox: cantet vita: cantent facta. **E**cce iste psalmus distribuit vniuersam creaturā laudantes deum et tanq; hortatur vt laudet et quasi inueniret tacentes laudem dñi exhortat vt surgant et laudent. **A**it enim.

Psalmus de inuitatōne omniū creaturarū ad laudandū deū quia ab ipso omnia sola voluntate et pcepto sunt creata.

ps. Cxlviii.

Laudate dominū
de celis: laudate eum in excelsis.
Auctor: psalmi, ppheta dauid. **L**

tulus alleluia aggei et zacharie. **E**t est sensus: hic est alleluia. i. laus dei. aggei et zacharie. id est p futura liberatōe pro qua predicti pphete laudauerūt. **I**sti enī pphete qui in babilonica captiuitate pdixerunt liberationē terrene hierusalem multū nos erigunt ad futuram liberationem celestis hierl'm quam sub illa actuali intellexerūt et p ea spūaliter laudauerūt vt nos eorū exemplo quasi huius nostre peregrinationis babilone cōtempta securi pmeditemur hic laudez quā in eternū soluemus. **B**ateria: exhortatio creaturaz oīm ad laudandū deum. **I**ntentio: monere ad psoluendum laudem deo. **S**nia in genali: ppheta in isto psalmo inuitat omnes creaturas p paucarum enumerationē ad diuinā laudem. **I**sta aut inuitatio nō est nisi quedam demonstratio q; omnis creatura ad deum laudandū est creata. **U**nde intellectuales creature vt angeli et hoies laudant p se. **I**n intellectu vero carentes laudant in quantum ex se ducunt in cognitionē dei et per cōsequens ipsius laudem. **E**t primo ad laudē dei hortatur celestia deinde terrestria. ipse enī fecit celū et terram et in celestib; et in terrestrib; suis cōtinentur omnia. **S**nia in speciali pro ppheta ergo angelis deū laudantib; cōgratulans ait. **L**audate dñm de celis. i. o vos creature et substantie celestes que estis de celis et habitatis i eis scz angeli q; in celo empireos facti estis. **N**ō pcepit vel monet angelos hoc facere sed aggratulatur eis hoc facientib; q; placet sibi quod faciunt et lenato corde cum illis est in spe sicut aliquib; bene opantib; applaudentes dicimus facite facite. **S**ed quia nō omnes in loco originis remanserūt addit (laudate eum) qui estis (in excelsis) et in eminentia vestre beatitudinis vbi p gratiā pstitistis. **D**einde magis spūaliter exprimit et se exponit. d.

Laudate eum omnes angeli eius: laudate eum omnes virtutes eius.

Laudate eum omnes angeli (eius). i. nunciū diuine volūtatis ad annūciandū eam a deo deputatū. et eosde; sub alio noie exhortans dicit (laudate eum omnes virtutes) et exercitus (eius) id est ipi angeli ad exercendas opationes mirabiles cōstituti. **V**irtutes qñq; p vno ordine ponitur sed hic generale nomē est oīm celestium spiritūū qui etiā angeli dicuntur dū in ministeriū mittuntur. **D**ucusq; de inuisibilibus egit a quib; tanq; a dignioribus inceptū deinde transit ad visibilia que minus sunt digna dicens.

Laudate eum sol et luna: laudate eum

Omnes stelle et lumen.

Laudate eum sol) scz luminare maius (et luna) luminare minus (laudate eum omnes stelle) scz luminaria minora in apparentia. Sol et luna et stelle deum laudant in eo qd a suo officio et seruitio non recedunt. seruitium enim ipsorum laus dei est. (et lumen). i. effectus corporum luminosorum. q. d. illa laudent non solum in se sed etiam in effectui. vel per lumen generaliter accipit omne quod lucet et omnia lumen habentia que dinumerari non possunt.

Laudate eum celi celorum: et aque omnes que super celos sunt laudent nomen domini.

Laudate eum celi celorum: pluraliter dicitur quod plures sunt celi scz aerium: sidereum: cristallinum: empirium. **Celi** (celi celorum). i. celus empirium ubi est mansio beatorum. Et quod mansiones ibi sunt multe ideo hic dicitur celi in plurali et celum celorum: quod est super omnes celos alios (et aque que super celos) scz aereos (sunt) scz in nubibus que diuise sunt ab his que sunt sub firmamento. **Celi** celum cristallinum quod dicitur aqueum non propter naturam aque sed propter speculum est ut aqua. sicut celum empirium dicitur a pyre quod est ignis non quod sit igneus natura sed quia lucidum est ut ignis. **A**guas que super celos sunt ideo deus ibi creauit ut earum frigiditate temperetur feruor generatus ex motu firmamenti ne inferiora destruantur. unde dicitur **B**eda quod glaciali soliditate in more cristalli super firmamentum aque sunt suspense et dicte sunt celus cristallinum propter similitudinem cum aqua in dyaphanitate. quod laudent nomen domini ratione creationis sue. hec per se deum non laudant sed sunt nobis materia laudandi deum. perstrinxit et conclusit celestia deum laudantia et subiungit quare illi laudent dicens.

Quia ipse dixit et facta sunt: ipse mandauit et creata sunt.

Quia ipse dominus dixit. i. voluit. suum enim dicere est velle (et facta sunt) per verbum suum. putauit (ipse mandauit) verbo suo. i. precepit fieri (et creata sunt) de nihilo. q. d. merito hec omnia laudant deum qui fecit ea quod sola voluntate et precepto creauit omnia. **N**ulla virtus maior nulla laus sublimior: dei iussisse fecisse est: vna natura iubet et facit. deus iubet: deus facit: per verbum. i. per christum ista creata sunt. nemo enim dicit: nemo mandat nisi verbo. **E**t

Statuisti ea in seculum et in seculum seculi: preceptum posuisti et non preteribit.

Statuisti. i. stabiliter ordinasti ea scz angelos virtutes omnes: omnia celestia: omnia su-

periora ciuitatem supernam bonam sanctam beatam in locis suis et ordinibus. (in seculum et in seculum seculi). i. in eternum mansura: saltem finis substantia quod et si preterit huius mundi figura non tamen substantia (preceptum posuisti). i. legem et conditionem ac ordinem intransgressibilem eis imposuit ut ei obediunt et eum laudent hoc enim erit negocium eorum semper laudare dominum (et non preteribit quin fiat sed fixum et permanens erit laudent enim omnia vel in se vel in alijs. **G**randis hominis honor et grandis infelicitas astra et clementia homini seruiunt et ipse creator suum ignorat. **T**otus mundus deo obedit et preceptum dei meminit et homo solus non meminit. **I**nfelix hominum genus. **D**einde postquam dixit de laudibus celestium ouertit se ad terrena et ait.

Laudate dominum de terra: dracones et omnes abyssi.

Laudate dominum o vos creature que estis de terra) vel in terra in quo hortatur nos ut possideamus ratione eorum que sunt in terra laudemus deum que considerata aperiuunt dei laudem scz (dracones) qui in cauernis terre circa aquas manent et pedes de speluncis in aere ferunt et aer per eos concitatur quibus non sunt maiora animantia super terram et ideo ab eis cepit per dracones etiam cethe grandia que in abyssis aquarum habitant intellegunt (et omnes abyssi). i. profunditates aquarum que latent in visceribus terre et maria omnia et per hoc notat elementum aque.

Ignis grando nix glacies spiritus pcellarum: que faciunt verbum eius.

Ignis) et per hoc notat elementum ignis. grando qui fit in superiori parte aeris (nix) in media (glacies) in inferiori (spiritus pcellarum). i. ventus tempestatis qui pcellas facit in mari laudent nomen domini et per ista quatuor tangit elementum aeris (que faciunt verbum eius). i. obediunt sermoni et precepto dei faciendo id ad quod ex diuina institutione ordinantur quod verbo dei omni motu suo deseruiunt. **Q**uicquid hic acciderit non nisi de voluntate dei acciderit et si non intelligimus quod quare fiat demus hoc puidetur dei quod non fit sine causa et non blasphemabimur. **E**rubescet homo omnia que videmus in mundo nobis seruiunt et faciunt verbum eius et tu non facis.

Montes et omnes colles: ligna fructifera et omnes cedri.

Montes) scz maiores elevationes terre (et omnes colles) scz minores montes et elevationes et per hoc notat elementum terre (ligna fructifera et omnes cedri) laudent nomen domini hec enim per fructum hec vero per magnitudinem mittunt factori.

laudationē. hec omnia habent locū et ordinē suū et p. modo suo implent vniuersitatis decorē et sic laudant deū. **I**psa ergo. i. nos ex cōsideratione corū hortat laudare dñm.

Bestie et vniuersa pecora: serpentes et volucres pennate.

Bestie. i. animalia siluestria (et vniuersa pecora) scz domestica vel bestie. s. maiores (et vniuersa pecora) scz minora (serpentes). i. animalia reptantia (et volucres pennate). i. animata p. aerē se mouentia laudent nomen dñi. **O**mnia ista inuitant ad laudem dei et ipm laudant inquantū in eis relucet bonitas diuina et cū cōsiderata pariūt laudē dei sunt materia laudis intelligibilibz creaturis et hortant nos vt corū cōsideratiōe deū laudem. **O**mnia laudant dñm qz omnia stant in ordine suo et nihil mutat naturā suā absqz solo hoīe cui omnia sunt subiecta et cui causa sunt facta. Deinde ad inferiores rōales creaturas scz ad hoīes venit. d.

Reges terre et omnes ppli: principes et omnes iudices terre.

Reges terre) scz maiores et p̄sidentes (et omnes ppli) scz minores et subditi (p̄ncipes) q̄ dñant sub regibz (et omnes iudices terre) a regibz et principibz ad determinandū causas hoc est omnis cōditio et cuiuscūqz ordinis hoīes scz laudent nomen dñi. **A**tende o homo qui tibi grandis videris qz post bestias et vniuersa de te dī et nihilomin⁹ recole qz p̄ oīa es fact⁹ de limo t̄re.

Iuvenes et virgines senes cum iunioribus laudēt nomen dñi: qz exaltatū est nomen eius solius.

Iuvenes et virgines senes cum iunioribus) id est de omni sexu et omni etate hoīes (laudēt nomē dñi) **E**rgo nec occupatio viroz nec fragilitas seminarū nec debilitas senū nec voluntas iuuenū debent excusare a laude dei hoc ideo (qz exaltatū est) sup omne creaturā (nomen eius solius) omps est enim nomen eius et nemo exaltat nisi sub eo et p. eum. **N**emo ergo querat exaltari nomen suū. vis exaltari illi te subde qui nō potest humiliari. **E**t qz supra dixit prius de celo et postea de terra subdit nunc de omnibz simul dicens. **E**t vt vlt̄ dicā.

Confessio eius super celū et terrā: et exaltauit cornu ppli sui.

Confessio eius). i. laus que sibi debet est super celum et terrā omnia celestia et terrena superans. i. plusqz celestis et terrena creatura exprimere possit qz omne creaturaz transcendit. **C**el. (confessio) laudis (eius) est (sup celū et terram). i. illū omnia supiora accepta per celū et

omnia inferiora accepta p. terrā confitent vel in se vel in alijs qz attendentes ea laudant euz et de celestibz et terrenis laudent ergo eum etiā ideo qz (et exaltauit cornu). i. sublimitatē et dignitatem seu potestatem (ppl̄i sui) scz christiani.

Dodo enim cornu ppl̄i sui humile est in tribulatione et tribulationibz tunc vero exaltabit quando ad iudiciū venerit ip̄e dñs. **E**rgo mō sit.

Hymnus omnibz sc̄tis eius filiis israel ppl̄o appropinquantī sibi.

Hymnus). i. laus dei cum cantico (omibz sanctis eius) scz firmis p. spem (filiis israel) scz vidētibz deū per fidem. hi sunt sancti quibz debet esse hymn⁹ (populo appropinquantī sibi) per charitatē hi sunt filij israel istis modo competit hymnus ad tps quibz et in fine erit hymnus ppetuus qz isti digni laudent deū in p̄senti et sempiternē laudabūt in futuro hymn⁹ est laus dei cum cantico et habz hec tria. s. canticum et laudē et dei quoz si vnum desit hymnus nō est hunc ergo modo accipiant et dicāt sancti in fine eternū hymnū accepturi. **A**nde dicit in secula seculoz laudabūt te. **D**ō.

Excelsoz edium supeminens excelsa ptās deus p̄cede famulis tuis vt sicut cūcta que circūimus te iubente creata sunt ita que p̄cipis te custode seruent. **P**er dō.

Psalmus de exhortatiōe omniū fideiū ad laudandū deū et in voce et in intellectu. i. corde et in bono ope.

p̄s. Cxlix.

Cantate domino cāntici nouū: laus eius in ecclia sc̄toz.

Auctor psalmi p̄pha dauid. **T**itulus allā. post omnes enim creaturas quas in p̄cedenti psalmo monuit laudare deus hic inuitat ad nouū canticū p. nouitate incarnationis et laudare deū p. spiritualibz beneficijs. **M**ateria: inuitatio fidelū ad nouū canticū ac iusticia exercenda in malos iusto dei iudicio et sc̄toz exaltatio. **I**ntentio: monere ad laudandū deū et in voce et in intellectu et in ope bono. **S**nia in generali p̄pha in isto psalmo inuitat om̄s fideles ad cantandū dño canticū nouū p. nouitate qua de veteribz facti sunt noui et p. victoria p̄fecta quam in sc̄do aduentu christi ad iudiciū sunt habituri qz tunc sancti euz christo regnabūt in eternū et opp̄ssores corū detrudent in infernū et hoc cedet in augmentū glorie electozum. **S**nia in speciali. **E**xhortans itaqz fideles ad cantandū ait. **C**antate vos fideles et nouus ppl̄us dño). i. ad honore dñi canticū

cum nouū de nouitate recreatōis: de myste-
rio redemptōis de pmissiōe eterne heredita-
tis: et cum exultatiōe p̄dicatē mandatū nouū.
Qui vult cantare hoc canticū diligat eterna
ut fiat nouus. vetus enī homo canticū vetus
veteris testamēti cantat de terrenis. nou⁹ autē
homo canticū nouū et noui testamēti cātat de
spūalib⁹. hoc canticū est pacis charitatis et vni-
tatis ⁊ ideo declarans vbi ⁊ a quib⁹ debet can-
tari hoc canticū subiūgit laus eius ⁊ ei grata
est in ecclesia scōrū. i. in societate catholicorū et
p̄gregatōe fidelīū. hec enī laus cantāda est in
ecclesia catholica ⁊ a scīs q̄ sunt isrl. **Uñ** subdit.
Letet isrl in eo qui fecit eū: et filie syon
exultēt in rege suo.

Letet scz spe licet hic multa patiat (isrl). i.
p̄p̄s h̄ videns deū p̄ fidē nō in auro neq; in ar-
gento nec in vanitatib⁹ hui⁹ mūdi sed in eo q̄
fecit eum nō solū p̄mo sed ⁊ scdo. i. creando in
opib⁹ bonis ut fiat isrl ab ip̄o enī est leticia n̄ra
q̄ nos fecit felices ⁊ filie syon idem qd isrl. i. fi-
lie ecclesie scz anime fideles deū p̄ fidē p̄templā-
tes (exultēt in rege suo) nō in terreno sed celesti
nō in mortali sed eterno scz dño n̄ro iesu ch̄ri-
sto q̄ est creator ⁊ recreator ac rex noster q̄ ip̄e
fecit et refecit ac regit nos. **Et.**

**Laudent nomen eius in choro: in tym-
pano et psalterio psallent ei.**

Laudent scz fideles (nomen eius) id est de-
um regem suum (in choro). i. in cōcordia fidei
ac morum bonorū ⁊ virtutum. Quia sicut in
choro cantantiū quisquis voce discrepauerit
offendit auditum et p̄turbat chorū sic quis-
quis est discors in societate sanctorū ⁊ dissonat
p̄turbatōne prauorū morū offendit domini-
cum auditum. non enī placet deo in discordia
laus vel sacrificiū. (in tympano) vbi coriū ex-
tenditur. i. in carnis mortificatiōe vicijs se cru-
cifigendo (et psalterio). i. impletōne celestium
p̄ceptorū et spiritali operatiōe (psallent ei)
ut nō sola vox sonet ⁊ et manus cōsonet ⁊ ver-
bis facta cōcordent. Talis enī modulatio est
deo acceptabilis vbi est consonantia vocis et
opis. ideo autē psallant

**Quia beneplacitum est dño in populo
suo: et exaltabit mansuetos in salutē.**

Qui beneplacitū est et cōplacet modo (do-
mino in populo suo) specialiter ab eo electo q̄
olim dixerat penitet me fecisse hominē: venit
enī pro impijs mori: peccata dimittere: vitam
eternam p̄mittere: auersum cōuertere: pugna-
tē adiungere: vincentē coronare. (et ideo ex-
altabit in iudicio (mansuetos) et humiles pa-

tienter oppressiones p̄ deo sustinentes (in salu-
tem) eternam sed sup̄bos humiliabit in mor-
tem eternam. **Om̄is** enī qui se exaltat humi-
liabitur et qui se humiliat exaltabit. **In futu-
ro** itaq; exaltabit mansuetos et ideo.

**Exultabunt sancti in gloria: letabuntur
in cubilibus suis.**

Exultabunt hic (sancti in gloria). i. in testi-
monio bone cōscientie quia hec est gloria no-
stra. vel (in gloria) bonorū operū quia gloria
est bonorū actuum frequens laudatio. **Sed**
gloria stultorū est popularis terrena et transito-
ria quia om̄is gloria carnis quasi flos feni. de
qua gloria (letabuntur) nō in applausu ⁊ fauo-
re populari nō in diuitijs et delitijs nō in spe-
taculis et fabulis s; (in cubilib⁹ suis). i. in cō-
scientijs et in cordib⁹ suis quia om̄is gloria
filie regis ab intus. **Et merito exultabūt** quia
habent tam bonum dñm qui dat peccantib⁹
grām et immeritis vitam eternā. **Sed** ne su-
perbiendo et sibi placendo offendant oculos
dei qui ista donauit.

**Exultationes dei in gutture eorū: et gla-
dij ancipites in manib⁹ eorum.**

Exultationes dei nō fuerunt (in gutture)
vel faucib⁹ (eorum). i. in lingua et voce. **Sic**
enī letantur in cubilib⁹ et gutture. i. in corde et
voce ut nō sibi tribuant q̄ boni sunt sed deo a
quo acceperunt quod sunt et sperant id quod
nondum sunt (et gladij ancipites). i. ex viraq;
parte vel bis acuti. i. sermo dei qui acutus est
veteri et nouo testamento vnde sumunt quod
p̄dicant. vel q̄ sermo ip̄e tp̄alia et eterna pro-
mittit: erunt (in manib⁹). i. in potestate (eorū)
ut dicant vbi velint et cui velint nō timeāt po-
testatem: nō cōtemnant paup̄em ⁊ cuiusq; mi-
nistrent p̄ captu suo. **Et hoc**

**Ad faciendam vindictā in natōib⁹: in-
crepationes in populis.**

Ad faciendam vindictā in nationib⁹ id est
ad hoc ut illo gladio bis acuto occidant pec-
catores ut sic viuificentur ⁊ nobis incorp̄an-
tur qui nos sibi prius incorp̄abant. scdm illd
Ego occidam et ego viuere faciā. **Et** ne pute-
tur gladius sanguinem fundens determinat
subdens id est ad faciendas (increpationes
in populis) vel obiurgationes et correctio-
nes. **Accipe** et tu gladium bis acutum incre-
pa amicum tuum dicens. **Qualis** homo es:
qui mundum diligis et diuitias cum a quo fa-
ctus es. **Qui** terrena concupiscis ⁊ celestia nō
amas. **Qui** vicijs adheres et virtutes conte-
mnis. **Quā** ceperit erubescere et cōpungi fecisti

vulnus de gladio puenit ad cor mortu⁹ est vt
vivat. Et.

**Ad alligandos reges eoz in compedibz
et nobiles eoz in manicis ferreis.**

Ad allegandos reges eoz in cōpedibz. i. in
pceptis dei (et) ad alligandos (nobiles eoz in
manicis) vel vinculis (ferreis). i. dei mādatis
que dicunt^r vincula ferrea qz sunt insolubilia
His viculis ligant^r reges et nobiles seculi ab
infirmis et p̄emptibilibz mundi q̄s elegit de⁹
vt p̄funderet fortia et isti ligant nobiles et po-
tentes ne p̄grediant^r ad illicita. Ferrea vincu-
la sunt q̄s diu timent ament et aurea erunt qz p̄
fecta charitas foras mittit timorē. Incipit q̄d
dem sapie timor dñi. Incipit ḡ a vinculis fer-
reis et finit ad torquē aureā. incipit a timore et
p̄sumat^r ad sapiam. Et ad hoc hñt gladios.

**Et faciant in eis iudiciū cōscriptū: glia
hec est omnibz sanctis eius.**

Et faciant in eis iudiciū p̄scriptū. i. a p̄i-
bus sanctiū et decretū hoc est vt sic eos iudicēt
quomō in scripturis sc̄is digestū est vt inuigāt
eis legē p̄nie fm traditionē scripture et cōcludit
(glia hec est omnibz sc̄is eius) ita sc̄z vt dictū
est sc̄z qz p̄ totū mundū hec agunt sancti qz sic
gloriant^r. sic exultāt in faucibz. sic letant^r in cu-
bilibz. sic exultant in glia. sic exaltant in salutē
sic cantāt cāticiū nouū. sic dicūt alla corde ore
et vita. **Alia glia hec est oibz sc̄is eius**. i. qz ita
faciūt p̄sequenter gloriā eternā et ita vicisse est
causa glorificatiōis sc̄oz. **Vel de futuro ex-**
ponit sic exaltabit mansuetos et tunc. **Exul-**
tabunt sancti in glia eterna nō transitoria (le-
tabunt in cubilibz suis) in diuersis mansōibz
in celo eis iuxta diuersitatē meritoz assignat^r
et tunc. **Exultatiōes dei**. i. laudes deivocales
erūt (in gutture eoz). i. in faucibz et ore. q. d. lau-
dando in deo exultabūt qz in corde et lingua
deū laudabūt a quo eterna bona hñt (et gla-
diū ancipites). i. in iudiciū de bonis et malis
erunt (in manibz). i. in p̄tate (eoz) qz cum dño
iudicabūt et hoc. **Ad faciendā vindictā in na-**
tionibz increpatōes in pplis. **Ece quāta glo-**
ria et gaudiū sc̄oz tunc erit qñ paupes q̄ hic
derisui erant p̄tatem vindicādi in supbos ha-
bebunt. Et qz ab illa pena liberari nō pñt iō
subdit. **Ad allegandos reges eoz in cōpedibz
et nobiles eoz in manicis ferreis**. i. in vincu-
lis pedū et manū tunc enī tyranni ligabunt^r
manibz et pedibz in vinculis de q̄b nō erit eis
liberū exire ampli⁹. **Et faciant in eis iudiciū
cōscriptū**. i. ab angelis et oibz sc̄is approbatū
vel in pluribz scripture locis memoratū. Et ne

putes hanc p̄tatem esse solis aplis addit^r (glo-
ria hec) sc̄z p̄tās iudiciū (est) nō solū aplis sed et
(omnibz sc̄is eius) sc̄z oibz p̄fectis qui p̄ chri-
sto omnia reliquerūt vel talis executio iusticie
diuine cedit in augmentū glie electoz qz vin-
dicta maloz erit gloria sc̄oz. letabit enim iu-
stus cum viderit vindictā. **Oratio.**

Auctor totius bonitatis deus q̄ omnē man-
suetudinē te humiliter p̄ficientē exaltas presta
vt sicut sc̄os exultare facis in glia ita p̄ntem
eccliam custodire digneris ab huius seculi de-
lectationibz impollutā. Per do.

**Psalmus de inuitatiōe omniū b̄oz
ad laudandū deū in seip̄is iam glori-
catis p̄ gloria beatitudinis misericordi-**
ter collata eis. ps. Cl.

Laudate dominū
in sanctis eius: laudate cum in fir-
mamento virtutis eius.

Auctor psalmi p̄pha dāuid. **Amplius hui⁹**
psalmi sicut superior est alla. i. laudate dñm.
Inde enī incipit. **Materia laus dei in sanctis**
iam glorificatis et beneficiū glorificatiōis tan-
quā causa laudis. **Intentio:** monere fideles vt
vehementi desiderio anhelent^r puenire ad locū
glorie sc̄z b̄titudinis eterne vbi iugiter sine fi-
ne valeant corde et ore deū laudare. **Sn̄a in**
generalī p̄pha quibz in principio libri hui⁹ re-
cte p̄uersatiōis formā ostēdit iam in illa celesti
hierl̄m receptis dicit in illis laudādū esse deū
qz omnia eis dedit. **Sn̄a in speciali p̄pha ḡ in**
sanctis iam glorificatis monet laudare deū. d
(Laudate) vos om̄s beati et felices (dñm) sc̄z
deū trinū et vnū (in sc̄is eius) quos iam glo-
rificauit. i. p̄ his que sanctis suis sc̄z vobis de-
dit (laudate cum in firmamento virtutis eius)
qz firmavit eos virtute impassibilitatis et im-
mortalitatis. i. p̄ eo qz omni infirmitate subla-
ta firmamētū his eterne virtutis inuexit et eos
virtute sua ita firmavit vt amplius mori non
possint.

**Laudate eū in virtutibz eius: laudate eū
fm multitudinē magnitudinis eius.**

Laudate cum in virtutibz eius qz eos du-
plici virtute decorauit id est p̄ eo qd mortē cō-
sumens immutabilis vite gloriā his tribuit et
secū in eternū regnare fecit (laudate cum sc̄m
multitudinē magnitudinis eius). i. assidue et si-
ne fine sicut non est finis magnitudinis eius.
vel qz multos numero et magnos meritis eos
fecit seu qz mltipharo honore distinctas mā-
siones eis deputauit.

Laudate eum in sono tube: laudate eum in psalterio et cythara.

Laudate eum in sono tube. .i. laudate eum ut regem qui vos in bello vestro contra diabolum fortiter pugnare, et vincere fecit. tuba enim terribilis vel in bello sumis vel in aduentu regum apparat (laudate in psalterio). .i. ut deum summum qui vobis de celo legis mandata implere prestavit et vos sumos fecit. psalterium enim in laudibus dei sonat et a summo sonum reddit et in cythara). .i. ut sponsum qui vos mortificatos carne vivificavit et ab imis liberauit. cythara enim sponso cantat et nervis extensis ab imo sonat. **An in tuba rex esse significat.** in psalterio deus in cythara sponsus.

Laudate eum in tympano et choro: laudate eum in cordis et organo.

Laudate eum in tympano. .i. in carne mutata et incorruptibili nulla terrene corruptionis infirmitate habere hoc est de incorruptione carnis et per eo quod mortificatum corpus sit immortalitate donatum. tympanum enim fit de corio extenso siccatum et firmatum (et) in (cordis). .i. in vocis cordis per cordia vel in societate cordis et pacata. chorus enim est congregata et unanimis vocum collatio et quod vos chorus angelicus sociavit (laudate eum in cordis et organo). .i. in carne iam a corruptione libera eum concordie diversitate hoc est de collata abstinentia et propter consonantes laudum differentias ac per eo quod per ciborum abstinentiam rectoris visceribus percipiscunturque eucitis carnalibus digni inveniuntur et his regno dei ad commendas laudes divinas. **Exorde quippe caro sunt sed iam a corruptione liberate quibus addit organum non ut singule per se sonent sed ut diversitate consonent sicut in organo fieri solet habebunt enim etiam tunc sancti differentias suas consonantes et consentientes sicut fit suavisimum cantus ex diversis quidem sed non inter se adversis sonis. Stella enim ab stella differt in claritate sic et resurrectio mortuorum.**

Laudate eum in cymbalis bene sonantibus: laudate eum in cymbalis iubilatio nis: omnis spiritus laudet dominum.

Laudate eum in cymbalis bene sonantibus id est in his qui se invicem honorantes laudant deum et delectant eo quod se invicem honore preuehant. **Cymbala enim** invicem se tangunt ut sonent et ideo in cymbalis laudare deum est dum quisque honorat a primo non a seipso et invicem se honorantes dant laudem deo unde ne putes cymbala sine anima hic intelligi subdit (laudate eum in cymbalis iubilatio nis) **Iubilatio enim**

est laus dei ineffabilis que non nisi ab anima procedit unde bene addit (omnis spiritus). .i. omne quod spirat (laudet dominum) quod nihil habet vocem nisi quod spirat et ideo idem est ac si diceret omne quod potest formare vocem laudet dominum. .i. in laudem dei vocem suam proferat vel ex intentione laudent dominum si ratione precipiant vel dent materiam laudis alijs si ratione non participat. Quia enim omnia spiritualiter intelligi vult apto fine concludit omnis spiritus laudet dominum. **In hoc ergo regno non caro non sanguis non corruptio sed homo iam spiritualis totus effectus dei qui spiritus est spiritualiter laudare non desinat. Vel etiam propheta in isto psalmo invitavit cives celestes ad laudem dei perpetuam per gloria beatitudinis ipsis collata. Primo in generali consequenter in speciali et primo per gloria exhibita christo et eius matri. Secundo omnibus spiritibus angelicis. Tercio hominibus electis in diversis statibus positus sic incipiens.**

Laudate dominum in sanctis eius: laudate eum in firmamento virtutis eius.

Laudate vos omnes glorie dei iam confortes (dominum) qui vos in eterna beatitudine collocavit (in sanctis eius). .i. per gloria sanctis suis scilicet vobis ipsis iam sanctis et beatis collata (laudate eum in firmamento). .i. per gloria collata firmamento (virtutis eius) scilicet iesu christo capiti qui est firmamentum et virtus dei in exequendo et perficiendo omnia et matri eius virgini gloriose que etiam firmamentum virtutis eius dicitur quod omnibus tubantibus in passione ipsa sola persistit in fidei virtute.

Laudate eum in virtutibus eius: laudate eum secundum multitudinem magnitudinis eius.

Laudate eum in virtutibus eius. .i. per gloria angelicis spiritibus data que sunt eius et creatione quo ad naturam et confirmatione quo ad gratiam (laudate eum secundum multitudinem magnitudinis eius) id est per gloria multa et magna collata patriarchis et prophetis in quibus relucet multitudo magnitudinis divine bonitatis quod eis secreta sua revelavit promissiones fecit et eas adimplevit.

Laudate eum in sono tube: laudate eum in psalterio et cythara.

Laudate eum in sono tube. .i. per gloria apostolis collata que fuerunt tube sonantes fidei. .i. per mundum predicantes (laudate eum in psalterio). .i. per gloria evangelistis collata que de superna scripserunt gloria sicut psalterium a superiori reddit sonum et cythara id est per gloria innocentibus collata. cythara enim dulciter sonat et nil dulcius sonat quam ut innocentius quis vivat.

Laudate eum in tympano et choro: laudate eum in cordis et organo.

Laudate eum in tympano) .i. p gloria martyribus collata q̄ sicut tympanū in martyrio sūt extensi ⁊ pellibus percussi resonabāt laudē christi (et choro) .i. p gloria choro sacrarū virginū collata. ipaz enī est p̄p̄riū ducere choros post agnū (laudate eum in cordis) .i. p gloria sanctis p̄fessoribus collata ip̄i enī fuerūt corde p̄ cōtempnū sp̄aliū graciles. p̄ carnis mortificatōis extense et ab humore culpāriū defecate (et organo) .i. p gloria doctoribus collata sicut enī ab organo diuersi soni p̄ diuersas fistulas emittuntur ⁊ melodia efficit ac p̄cordia sic a doctoribus multe s̄nie librorū veteris ⁊ noui testamenti p̄ferunt vnam facientes p̄cordiā v̄itatis.

Laudate eum in cymbalis bene sonantibus: laudate eum in cymbalis iubilationis: omnis spūs laudet dñm.

Laudate eum in cymbalis bene sonantibus) id est p gloria p̄dicatoz scz ore ⁊ ope bene p̄dicantiū et ad cōuiuuiū eternū vocantiū (laudate eum in cymbalis iubilatōis) .i. p gloria sūl p̄dicatoz in leticia et deuotione cordis aduersa paciētiū ⁊ p̄dicantiū (omnis spūs) scz angelicus ⁊ human⁹ (laudet dñm) qui nō nisi spūa liter est laudand⁹ et hoc vtiq; faciūt qz ibi p̄tine deū laudant. **S**ecūm sensum literale q̄ planus est ponit hic septē instrumenta quorū vsus cōmunis erat in templo scz tubā psalterium cytharā tympanū chorū organū et cymbala. **E**x autē addit in cordis nō refert ad speciale instrumentū sed generaliter ad omnia instrumenta que p̄ cordas sonant. fuerunt enim preter psalteriū et cytharā alia quedā instrumenta p̄ cordas sonantia quorū vsus cōmunis nō erat ⁊ hec sub cordis cōprehendit. p̄dictorum autē septem instrumentoz sufficientia sic patet. Quia s̄m boeciū in principio musice sue. musica instrumentalis aut sit neruoz tensione aut spūs insufflatōe aut rei cōcaue percussione. **S**i neruoz tensione vel reddit sonus a supiori et sic est psalteriū vel ab inferiori et sic est cythara. **S**i spiritus insufflatōe aut humano aut aliunde collecto. **S**i humano vel annuo ⁊ sic est tuba vel interpolato et sic est chorus qui est pellis habens duas cicutas vnam per quam insufflat et aliam p̄ q̄ sonū emittit. **S**i aliūde collecto p̄ folles ⁊ sic sunt organa. **Q**ue autē sonant percussione vel sonāt percussione pellis extense ⁊ sic est tympanū vel eria cū uari et sic sunt cymbala que inuicē percussa acutum sonū q̄ etiā tinnitus dē reddūt. **D**ñs

Armonie nostre suauissimū melos: qui nostri pectoris modulamina nunc fletibus: nūc gemitibus precipis exerceri: presta quesum⁹ dñe vt dum illa spiritali affectu cōcinim⁹ p̄petualibus choris inserui te cum sanctis omnibus colaudemus. **P**er dñm nō.

Ter quinquagenos dñs canit ordine psalmos.
Versus bis mille sex centos sex canit ille.

Venerabilis patris Ludolphi carthusien.
Expositio in psalteriū diligenti castigatōe exarata finit feliciter.

Perge ludolfe foras: variasq; feraris i vrbes.
Doctor placido suscipiare sinu.
Ingrediare domos arcas penetralia cellas.
Sultra dei hospitii bybliotheca tibi.

1 dñs 1° 2° 3° 4° 5° 6° 7° 8° 9° 10°